

EN AF SYDHAVETS PERLER
en Palawan, skildres i en farve-
foto-illustreret artikel af globe-
trotteren Arvid Klemensen.

Samvirke

KL

NR. 20, 1965 . 15. NOV.

den nye smag - den rigtige størrelse

Manille

den mildeste milde
Manille er nem at tænde. Let at ryge.
Manille har den lette, lyse smag, som
alle søger. Det skyldes ikke alene de
milde tobakker. - Det skyldes også
måden, Manille er rullet på. - Prøv
Manille - De vil nyde den fine smag
og lette stimulans. - Pris pr. stk. 45 øre.

DANMARKS ÆLDSTE CIGARFABRIK

FOR
50
ÅR SIDEN

KRIGSSKIB TIL VESTINDIEN FOR AT

Krydseren Valkyrien til Danmarks sidste tropekoloni
efter anmodning fra det hvide mindretal.

1915

ANTAGELIG for sidste gang i historien optræder Danmark i denne vinter som kolonimagt i den klassiske stil. Et dansk krigsskib, krydseren *Valkyrien*, er nu i november med kort varsel sendt til Vestindien for at dæmpe en gærende uro i de danske besiddelser.

Udsendelsen af det danske orlogsskib er sket efter enstemmig opfordring fra de hvide beboere på de tre småøer, som udgør *Dansk Vestindien*: *St. Thomas*, *St. Croix* og *St. Jan* (de er tilsammen på størrelse med Møn).

Den hvide befolkning omfatter 2-3000 af øernes ca. 30.000 indbyggere, men er den økonomiske overklasse og har altid optrådt som en herskergruppe. Slaveriet blev ganske vist ophævet i de danske besiddelser i 1848, men de kontraktformer, hvorunder „landnegrene“ derefter blev knyttet til plantagerne, var stadig præget af megen ufrihed, og endnu i det 20. århundrede har de fleste hvide i Dansk Vestindien svært ved at betragte negre og mulatter som ligeberettigede medmennesker. Det har derfor fyldt de hvide med både bekymring og harme, at negrene er begyndt at organisere sig i arbejderforeninger, og at deres blad *The Herald* „i ophidsende artikler“ kritiserer det danske styre.

Uroen har dog også en økonomisk baggrund. Øernes erhvervsliv har længe været i tilbagegang. Den traditionelle eksportvare, rørsukkeret, er på mange europæiske markeder slået ud af roesukker, og de nye afgrøder, man har taget op, f. eks. bomuld, giver ikke det

overskud, man er vant til. Betydelige arealer dyrkes ikke mere og er ved at gro til med urkrav igen. Et stort plantageselskab startedes af danske finansfolk for nogle år siden for at vende udviklingen, men det kører med et betydeligt underskud.

Desuden har øernes havne ved dampskibenes fremtrængning mistet meget af deres betydning. Man havde håbet, at Panama-kanalens åbning atter ville gøre øerne til et trafikalt knudepunkt, men foreløbig er det i alt fald ikke sket, selv om der netop i år er indviet et nyt, stort havneanlæg på *St. Thomas*. Det er udført og finansieret af et dansk konsortium med Ø.K. som centrum.

Den økonomiske krise er en medvirkende årsag til, at lønningerne ligger meget lavt. Den højeste løn for en landarbejder udgør 20-25 cents om dagen (noget under en krone). Desuden er arbejdsløsheden betydelig. F. eks. har kranerne ved den nye havn overflødiggjort mange havnearbejdere, bl. a. de kvinder som hidtil har slæbt kul til skibene i kurve på deres hoveder. Som et vidnesbyrd om det danske styres humane karakter nævnes, at næsten hver tiende indbygger får fattighjælp – men det godtgør naturligvis også, at noden er stor. Prisstigninger på alle levnedsmidler som følge af krigen i Europa har gjort tilstandene endnu vanskeligere.

Den fattige del af befolkningen klager endvidere over korruption og embedsmisbrug. Således påstår man, at bevilling til at drive

FOR
25
ÅR SIDEN

NAZI-FIASKO VED DEN LILLE HORNBLEÆSER

1940

De storhedsdrømme, som opstod hos de danske nazister ved den tyske besættelse, fik et grundskud søndag den 17. november. Denne dato var af en syndflod af rygter udpeget som begyndelsen til nazisternes magtovertagelse i Danmark, men endte i stedet med en total fiasko for dem.

Fra store dele af Danmark var nazisterne trommet sam-

men til et møde i Forum, hvorfra deltagerne marcherede til statuen *Den lille hornblæser* tæt ved Rådhuspladsen og nedlagde krans. Arrangementet betegnede som en mindeappell for de danske faldne den 9. april. Det opfattes af alle andre danskere som en enestående provokation, men den egentlige hensigt med foretagendet var også snarere at gøre indtryk på den tyske besættelsesmagt end på hovedstadens befolkning. Uden tysk hjælp har Frits Clausen ingen chance for at komme til magten.

Københavnerne mødte al ligevel op i titusindtal langs togets rute – men det viste sig snart, at de var kommet for at demonstrere mod Frits Clausen-folkene. Kun et vældigt politiopbud gjorde gennemførelsen af marchen mulig, men denne beskyttelse opførte, da „mindeappellen“ var forbi.

En mængde nazister blev derfor meget ilde medtaget på vejen hjem. Flere måtte indlægges på hospitalet, mens

andre søgte tilflugt på politistationerne – ofte med påklædningen i en ynkelig forfatning. Et yndet led i det folkelige gadeopgør med nazisterne var nemlig at berøve dem de blankpudsede skafestøvler og sorte spidsbukser, som er et væsentligt led i deres uniform. De blomster, som Frits Clausen havde ladet nedlægge, blev fjernet fra *Den lille hornblæser* næsten i samme øjeblik, politiet trak sig tilbage. Dekorationerne havnede på et af Rådhuspladsens offentlige nødtørftshuse.

Dagens forløb må have overbevist tyskerne om, at Frits Clausen og hans folk er uanvendelige selv i en marionetregering. Dog yder tyskerne fortsat rundhåndet økonomisk støtte (på Danmarks bekostning) til deres danske partifæller. Bl. a. modtager det nazistiske dagblad *Fædrelandet* meget store tilskud. En af tidens yndede vittigheder lyder derfor: *Hvad er en dansk nazist? ... Det er en, der sælger Fædrelandet.*

Samvirke

Chefredaktør EGGERT NIELSEN
ansvarshavende
Medarbejdere Bodil M. Begtrup,
Kaj Christiansen,
Egon Rasch,
Otto Riis, redaktionssekr.
Redaktionsens Roskildevej 65
adresse Albertslund
Telefon 64 88 11
udenbys: (01) 64 88 66
Udgiver Fællesforeningen for
Danmarks Brugsforeninger
Tryk Egmont H. Petersen
Gutenberghus

Samvirke påtager sig intet ansvar for manuskripter, fotografier og tegninger, der uopfordret indsendes

INDRE NEGEROPRØR

en rombod – et værtshus – kun gives til folk, der har nær forbindelse med myndighederne.

En repræsentant for negrene, en forhenværende lærer ved navn *Hamilton Jackson*, har i sommer været i København for at fremføre klager og krav. Han blev modtaget med betydelig sympati mange steder, men det har ikke virket beroligende i Vestindien.

Nu er der optræk til en omfattende strejke blandt landarbejderne på St. Croix. De kræver en fordobling af lønnen og forbedring af adskillige andre forhold. F. eks. ønsker de ret til (i fritiden) at tage mod besøg i deres huse på plantagerne uden godkendelse af plantageejeren.

Kravene er blevet blankt afvist, og derved er spændingen nået til det punkt, hvor forevisningen af Valkyriens 36 kanoner betragtes som et gavnligt argument. Hindre strejken kan det næppe, men man håber at kunne undgå voldsmoheder. Det er kun fyrré år siden, Dansk Vestindien oplevede sit sidste negeroprør med dræbte og dødsdomme.

Selv om ro og orden kan opretholdes, løses de virkelige problemer naturligvis ikke ved hjælp af kanoner. Vanskelighederne er efterhånden så store, at der utvivlsomt er et overvældende flertal på øerne, som vil foretrække at komme under USA i stedet for Danmark. Tanken om at købe de tre dansk-vestindiske øer er da også fremme i USA – men det har den været adskillige gange før, uden at det førte til noget resultat.

FOR
100
ÅR SIDEN

**HVER 17.
KØBENHAVNER
FÅR STEMMERET
TIL BYENS RÅD**

1865

KØBENHAVN får i år sin første, kommunale valglov. Den er stort set færdigbehandlet og vil blive vedtaget af rigsdagen inden nytår.

Borgerrepræsentationen i København er væsentlig ældre, nemlig fra 1840, men da den oprettedes i enevældens sidste periode, bestemtes det, at kun personer med *borgerskab* skulle have valgret. Derved begrænsedes vælgerkorpsen til de mest velstående næringsdrivende og grundejere. Reglen er senere blevet gennemhullet på forskellig måde og vælger-tallet udvidet, men en egentlig valglov kommer altså først nu.

Særlig demokratisk er den sandt at sige ikke. Kommunal valgret får man nemlig kun, hvis man til skattevæsenet opgiver en årsindtægt på over 500 rigsdaler – og det tjener almindelige mennesker ikke. Desuden ses bort fra kvinder, tyende og personer under 25 år.

Det betyder i praksis, at over 160.000 af Københavns 170.000 indbyggere stadig vil være udelukket fra at deltage i valget af de 36 borgerrepræsentanter. Nogen større opstandelse i den anledning behøver man dog ikke at frygte. Interessen for kommunevalgene er ganske forsvindende – også blandt dem, der har valgret efter den nye lov. En sjettedel af borgerrepræsentationen er på valg hvert år, men formentlig vil kun 14-1500 vælgere ulejlig sig til valgstedet – altså omkring hver syvende af de stemmeberettigede. Det vil sige, at under to procent af Københavns voksne befolkning afgør, hvem der skal sidde i borgerrepræsentationen.

BRUGSENs marcipanbrød (en lækker overraskelse)

Tag marcipanbrød med hjem fra Brugsen - fin, blød marcipanmasse overtrukket med ren chokolade - så skal De se strålende øjne!

I cellofanpose,
3 stk. 96 g **1,68**

Luxus marcipan-
brød, 32 g **0,89**

BRUGSEN

VI MØDES I BRUGSEN OG FÅR DEL I DIVIDENDEN

BRÆNDENDE SPØRGSMÅL FORAN

BRUGSFORENINGSKONGRESSEN

I DISSE dage afsluttes valget af de sidste delegerede til den store brugsforeningskongres om 14 dage. Een delegeret er valgt for hver 2000 medlemmer i brugsforeningerne. Det giver ca. 330 delegerede svarende til 660.000 medlemsfamilier. På disse familiers vegne skal de kongresdelegerede i tre dage diskutere brugsforeningernes opgaver i fremtiden.

Det er ikke et sekund for tidligt at få en grundig drøftelse af den kurs, bevægelsen skal følge i de kommende år. HBs udbredelse til mange provinshyer og den hastige vækst i de øvrige brugsforeningers kædesamarbejde med FDB har sat en sensationel udvikling i gang mod større enhed i brugsforeningsbevægelsen.

Hvad enten man kan lide det eller ej, kan ingen enkelt brugsforening eller gruppe af brugsforeninger køre sit eget løb uafhængigt af helheden. Derfor omfatter kongressen repræsentanter for alle dele af brugsforeningsbevægelsen - de små og de større landforeninger, brugsforeninger inden for og uden for den frivillige kæde og HB-repræsentanter fra hovedstad og provins.

SÅ blandet en forsamling kan og skal ikke være enig om alting, men møder netop for at lade meningene brydes i lyset af det fælles ønske:

At finde ud af, hvordan brugsforeningerne bedst kan være forbrugerne til nytte i fremtiden.

Flere presserende problemer kalder på kongressens stillingtagen. Hidtil har diskussionen næsten udelukkende drejet sig om den *effektivitet*, brugsforeningerne må præstere for fortsat at sætte sving i konkurrencen. Det er i hovedsagen disse effektivitetskrav, der har bestemt alt det, der sker netop nu: Investeringen i nye, store butikker, HB-sammenslutningerne, den frivillige kæde og enigheden om ad åre at samle det hele i en *Danmarks Brugsforening*. Effektivitetsdebatten har været nødvendig og har ført til tekniske planer og foranstaltninger af vældig rækkevidde. Men i travlheden hermed er talt alt for lidt om, *hvilke grundlæggende synspunkter og retningslinier der skal være bestemmende for den samlede brugsforeningsbevægelses politik i den nye tid.*

Udviklingen mod *Danmarks Brugsforening* er derfor kun et af de brændende hovedspørgsmål, som står på brugsforeningskongressens dagsorden. De andre kan samles under følgende 4 rubrikker:

★ *Fremtidens kamp for forbrugerinteresser.*

★ *Demokrati under stordriftens vilkår.*

★ *Dividende eller nettopriser?*

★ *Har vi den rigtige målsætning?*

Som optakt til den spændende kongres fra den 30. november til den 2. december i Falkonercentret i København vil *Samvirke* i denne artikel lægge nogle „tankevækere“ frem til de delegerede og til alle andre med interesse for brugsforeningernes fremtid.

1. OM KAMPEN FOR FORBRUGERINTERESSER:

Måske burde vi tale mindre om brugsforeningsbevægelsens ideer og mere om målsætning ud fra den erkendelse, at det ikke er høje ideer, men jordbundne *interesser*, vi er ude på at forsvare, nemlig forbrugerinteresser.

Hvori præcis består disse interesser? Er forbrugerinteresserne af en anden karakter end for 30 år siden? Hvilke af dagens og morgendagens forbrugerinteresser er brugsforeningerne egnede til at varetage? På kongressen vil deltagerne få en baggrund for at gøre deres stilling op til disse spørgsmål. Der indledes med sagkyndige redogørelser for de forandringer, der fremover sker med familiens husholdningsbudget og med konkurrenceforholdene i butikshandelen, ligesom handelsministeren ventes at definere det behov, forbrugeren har for lovgivningsmagts beskyttelse.

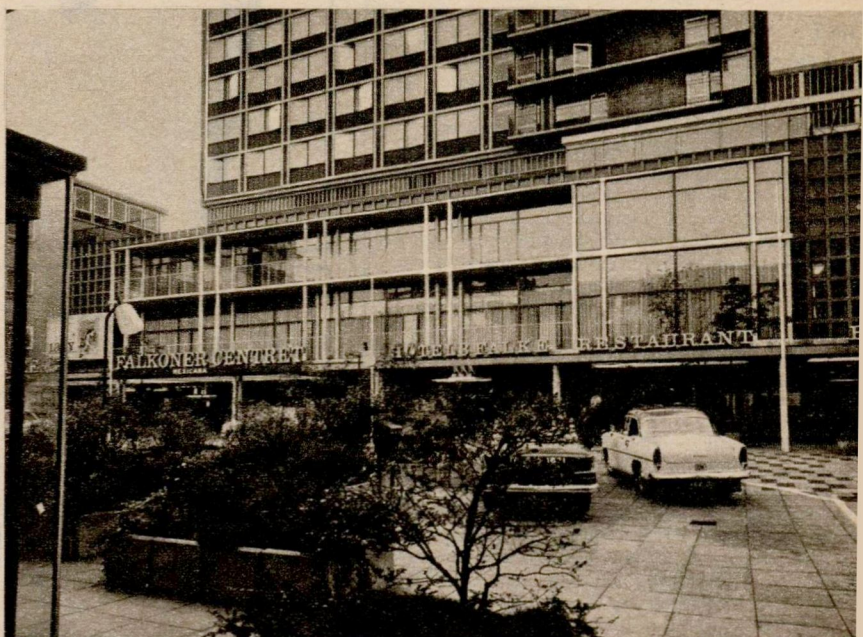
Hvor langt bør brugsforeningerne f. eks. gå med *forbrugeroplysning*?

Nogle øres besparelse på vareprisen betyder ikke så meget som før i tiden. Derimod behøver køberne i velstandssamfundet hjælp til at vurdere vareoverfloden kritisk og selvstændigt. Forbrugertalsmænd forlanger for tiden ytringsfrihed for bedømmelse af varer i presse, radio og TV, sådan som der er

frihed til at anmelde en teaterforestilling eller et maleri. Støtter kongressen kravene herom? Forbrugerne må ikke overlades til reklamebureauernes forsøg på at dressere dem til at købe, hvad storindustrien lettest kan tjene penge på. Alt må gøres for at udvikle forbrugernes kritiske sans og valgfrihed. Mon ikke brugsforeningerne på dette felt kan være med til at løse en fremtidsopgave, der udfordrer talent og fantasi?

2. OM DIVIDENDE KONTRA NETTO-PRISER:

Vil brugsforeningerne miste deres særpræg som forbrugerejede, hvis dividenden forsvinder? Dette spørgsmål ventes at få en central placering i kongresdebatten. Baggrunden er, at konkurrencens skærpelse kan tvinge brugsforeningernes dividende så langt ned, at interessen for medlemsskab af brugsforeningerne svækkes alvorligt. I hvert fald i de „åbne“ foreninger, hvor medlemsskab ikke er nogen betingelse for at købe. Her er et eksempel på to modsatte meninger om dividenden:

Et par glimt fra Falkonercentret i København, hvor den første danske brugsforeningskongres afholdes i dagene 30. november til 2. december. Billedet fra kongressalen er fra 1962, da FDB holdt sin generalforsamling her. Meningen med kongressen er at få brugsforeningerne fælles problemer drøftet grundigere igennem, end der er mulighed for på de store årlige generalforsamlinger i FDB. Derfor indrettes lok-

X siger:

„Brugsen må føre en aktiv prispolitik og under kærpet konkurrence nedsætte sine priser på bekostning af dividenden. Måske vil dividende-satsen blive så lav, at dens eneste funktion er at oparbejde medlemmernes kapitalindsud på bekvem måde, mens der ikke er noget tilovers at udbetale. En sådan politik kan vise sig at være realistisk og til bevægelsesens gavn.“

Y siger:

„En dividende af passende højde er betingelsen for medlemstilgang, om igen er betingelsen for omsætningsfremgang. Når man ikke dividende, vinder interessen for at samle flest mulige køb i brugsen. Da brugsen modsat en privatvirksomhed kun skal afkaste en begrænset kapitalrente, må der i en effektiv forening kunne indtjenes penge til dividende. Svigtende medlemstilgang berøver desuden bevægelsen dens demokratisk egenart.“

X svarer:

„Demokratiet lider ikke skade, fordi ikke alle købere er medlemmer. Man kan godt stemme på et politisk parti uden at være medlem af dets vælgerforening. Jeg foretrækker en medlemstilslutning på 35 %, der virkelig dækker over demokratisk aktive medlemmer, fremfor 100 %, hvoraf de fleste er medlem blot for dividendens skyld og i øvrigt er passive. For resten foretrækker flere og flere rene nettopriser fremfor besværet med dividende- eller rabatmærker.“

Y svarer:

„Det fastholdes at være et demokratisk krav til brugsforeningernes forretningsmæssige ledelse at sikre en dividende af en sådan størrelse, at god medlemstilgang skabes.“

På kongressen ventes forelagt et undersøgelsesmateriale, som viser, at de fleste medlemmer ville købe det samme, selv om dividenden ophørte til fordel for en tilsvarende prisenedsættelse, men at dividenden på den anden

side har vist sig at være det hyppigst nævnte motiv til indmeldelse som medlem. Der er med andre ord lagt op til en ildfuld debat om mulighederne for en ensartet politik på dette punkt.

3. OM „DANMARKS BRUGSFORENING“:

Kongresdeltagerne vil få velunderbygget besked om fordelene ved store enheder såvel butiksmæssigt som organisatorisk. At opnå disse fordele er hensigten med hele den strukturændring, bevægelsen tilstræber. Men hvad med ulemperne? Var de ikke værd at få gennemdrøftet – ikke som argumenter mod de store enheder, men ud fra de visen: Hvordan forebygge ulemperne, nu da vi er enige om at skabe store enheder? Eksempler: Er de geografiske afstande til de større brugsforeningssupermarkeder et problem? Hvordan modvirke tendensen til „kontorvælde“ i den store virksomhed? Kan man få den centrale ledelse til at tage det fornødne hensyn til lokale forskelle i købsvaner og konkurrenceforhold?

4. OM DEMOKRATI UNDER STORDRIFTENS VILKAR:

Springet fra den mindre forening med en eller et par butikker til den store forening med hundredvis af butikker over hele landet betyder overgang fra „direkte“ til „indirekte“ demokrati. I sidstnævnte tilfælde indskydes et eller flere mellemlid (kredsbestyrelse, valgforsamling, repræsentantskab) til formidling af det enkelte medlems indflydelse på ledelsen, mens man i de små foreninger direkte har kunnet gøre sin medbestemmelsesret på foreningens anliggender gældende ved at møde op på generalforsamlingen.

På kongressen rejses spørgsmålet om, hvordan det indirekte demokrati bringes til bedst udfoldelse, således at der sikres en rimelig medlemsinteresse for foreningens trivsel og en god deltagelse i de forskellige valg. Som baggrundstof for debatten vil der blive fremlagt nye oplysninger om, hvordan danske brugsforeningsmedlemmer opfatter deres demokratiske indflydelse, og hvor stor en procent af dem der deltager i generalforsamlinger eller andre brugsforeningsmøder. (Oplysningerne refereres i næste nummer af *Samvirke*).

Forhåbentlig vil de give stødet til en livlig menings- og idé-udveksling. Om f. eks.: Hvilken indflydelse har den ændrede befolkningssammensætning og flugten fra land til by på den demokratiske interesse (hidtil har man mest interesseret sig for befolkningsstrukturen ud fra et butiksplanlægningssynspunkt)? Hvordan kan man få flere medlemmer til at opfatte brugsen ikke bare som en mere eller mindre bekvem butik, men tillige som en sammenslutning til varetagelse af hans eller hendes forbrugermæssige interesser? Kan man øge valgdeltagelsen ved at indføre stemmeafgivning pr. brev? Bør de ansatte medarbejdere i bevægelsen have større

indflydelse og eventuelt kunne indvælges i bestyrelse og repræsentantskab i en kommende *Danmarks Brugsforening*? Er der fare for „ekspertstyre“?

5. OM MÅLSÆTNINGEN I ET VELFÆRDSSAMFUND:

I FDBs vedtægter hedder det bl. a., at brugsforeningerne skal støttes, „således at de bliver til størst mulig gavn for deres medlemmer og tillige ved konkurrence på pris og kvalitet øver en almennyttig indsats.“ Hvad ligger der i ordet „almennyttig“? Kan en organisation, der ejes af medlemmerne, tillade sig at forfølge andet end medlemskredsens interesser? Kommer samfundets andre forbrugergrupper os ved? Er svaret bekræftende, ligger der allerede heri en stillingtagen for lavere priser på bekostning af dividende.

Initiativet til de igangværende strukturændringer er i hovedsagen kommet fra den forretningsmæssige ledelse i brugsforeningsbevægelsen, men strukturændring er ikke et mål i sig selv. En dristig nytænkning om målsætningen er stærkt påkrævet på tærskelen til den danske brugsforeningsbevægelses tredje halvtredsår. Kan man f. eks. ikke udmærket løse en opgave som en moderne forbrugernes interesseorganisation helt uden iagttagelse af Rochdaleprincipperne?

SAMTLIGE emner på kongressens program hænger nøje sammen. Derfor er dagsordenen lagt sådan til rette, at deltagerne først får en orientering om emnerne, hvorefter der lægges op til en sammenhængende debat om brugsforeningsbevægelsens opgaver i fremtiden. Den første betingelse for fremgang er at vide, hvad man vil og ikke vil. Ved at bidrage til en afklaring af nogle af de „brændende spørgsmål“, vil kongressen kunne vise sit ansigt som en værdifuld nyskabelse.

eterne denne gang med borde til skriveplads m. v. for at skabe rette arbejdsforhold for de tre dages forhandlinger. I kongressen deltager ca. 330 specielt valgte delegerede, heraf 134 valgt af HB, samt FDBs bestyrelse og repræsentantskab og en række særlig indbudte. Kongressen har ikke besluttende myndighed, men kan vedtage henstillinger til FDB, brugsforeningerne, statsmagten eller offentligheden.

Scotch-Brite

Scotch-Brite ideel til alle former for rengøring

- Scotch-Brite kan bruges igen og igen
- Scotch-Brite rustet ikke
- Scotch-Brite trævler ikke
- Scotch-Brite er nænsom mod hænderne
- Scotch-Brite kan bruges tør eller våd, med vand, sæbe eller sulfvand.

FRA **3M** COMPANY

MYSTIK

I INSEKT VERDENEN

Måske vil det vise sig, at anvendelsen af kemiske midler i skadedyrsbekæmpelsen er et vildspor, man er slået ind på. Måske vil det vise sig, at der af træer og planter kan udtrækkes substanser, som virker på én ganske bestemt insektart, nemlig den ene, der ønskes bortryddet – og ikke på andre.

VED et rent tilfælde kom en europæisk forsker, der nu arbejder i et stort amerikansk universitet, for kort tid siden ind på denne tankegang.

Anledningen var den, at forskeren ville have udklækket æg af en rød-sort ildflueart. Æggene havde han ført med sig fra sit europæiske arbejdssted til universitetet i USA. Godt nok kom der larver frem. Men de nåede aldrig at blive forplantningsdygtige. Larverne forblev larver, og de blev bare større og større og federe og federe – indtil de døde.

Hvorfor døde larverne? Krukkerne, hvori de var udklækket, var foret med avispapir. Kunne det betyde noget for larvernes udvikling? Et nej lå lige for, idet nogle nye larver, der blev udklækket i andre avisforede krukker, gennemløb en naturlig udvikling. Videnskabsmanden havde med stædighed bidt sig fast i avispirforingen, og ved nærmere eftersyn viste det sig, at det første hold larver alle var udklækket i krukker foret med amerikansk avispapir, og det andet hold var udklækket i krukker med europæisk.

KUNNE der være „noget“ i det amerikanske avispapir? Videnskabsmanden vidste, at der i larvens livscyklus er „noget“, som bremser en alt for hurtig udvikling til kønsmodenhed. Dette stof findes i to kirtler på larvens hoved, det er rendyrket, og det har i eksperimenter vist sine virkninger. Men denne „bremse“ var aldrig før set optræde på egen hånd.

For at konstatere, om der i amerikansk avispapir var „noget“, blev der gjort forsøg med savsmuld af syv træsorter, som alle bruges i avispirfabrikationen. Savsmuldet blev udstrøet på ildfluernes yngleplads. Og „noget“ viste sig: savsmuld af to gransorter og ameri-

*På sporet
af nye metoder
i skadedyr-
bekæmpelsen?*

kansk lærk samt taks dræbte yngelen, før den nåede kønsmodenhedsalderen.

I universitetets kemiske laboratorium blev der af papirhåndklæder og gamle aviser udtrukket et stof, som viste sig at være det, der hindrede ildfluerne i at nå kønsmodenhed. Det var altså ligefrem et nyt insektbekæmpelsesmiddel, der virkede over for ildfluerne, og stoffet er så aktivt, at man beregner, at ti gram må være nok til at hindre en milliard ildfluer i at blive forplantningsdygtige. Insekterne udryddes simpelt hen, hvor dette stof bringes i anvendelse.

Man har allerede fastslået, at i det mindste endnu ét insekt udryddes af dette stof, nemlig et insekt, som spreder den såkaldte østasiatiske bomuldspest, og derfor er et skadedyr, som er stærkt frygtet i de bomuldsdyrkende amerikanske sydstater.

Og begejstringen for dette nye insektbekæmpelsesmiddel er så meget større, fordi råstoffet til det ligger lige for: i stablerne af gamle aviser.

MEN forskernes tanker er allerede gået langt videre. Det står fast, at man af træ har udvundet en hormon-art, der udrydder en eller to ganske bestemte insektarter, der er i familie. Hvis det nu kan tænkes, at træet, hvorefter hormon-arten er udvundet, engang i en fjern fortid har været sig mod en ganske bestemt parasitart på den måde, at der i træet er frembragt et „modstof“, kan det så tænkes muligt, at kun dette ene træ har udviklet et modstof? Eller er ganske det samme indtruffet for andre træers vedkommende – og findes deres modstoffer stadig?

Svar herpå kan ikke uden videre gives. For hvis der er modstoffer i træerne, findes de insekter, stofferne virker på, naturligvis slet ikke mere. Men man har bidt sig fast i, at det var importerede insekter, der blev dræbt af modstoffet i de amerikanske nåletræer. Hvis der nu i Europa står træer med modstoffer, der kan dræbe amerikanske insekter – og omvendt, ja så vil hele skadedyrsbekæmpelsen blive ført ind i baner, der aldrig før har været tænkt i. Samtidig vil mennesket forsøge at gøre sig til naturens herre i et omfang, der får brugen af de moderne kemikalier til at virke som en barneleg.

NU SKAL DE SNART BEGYND

at tænke på julebagning og -stegning

TRE KRONER MARGARINE.
Deres sikkerhed for det bedste resultat

*Hvor endnu kun
begravelserne er blevet*

„CIVILISEREDE“

Det indre af de store øer i Philippinerne er et af de få steder i verden, hvor man endnu kan finde egentlige naturfolk. Men også her er det kun et spørgsmål om kort tid, hvornår civilisationen vil fortrænge den nedarvede kultur, fortæller Arvid Klémensen efter et besøg i en af de mest uberørte landsbyer på øen Palawan.

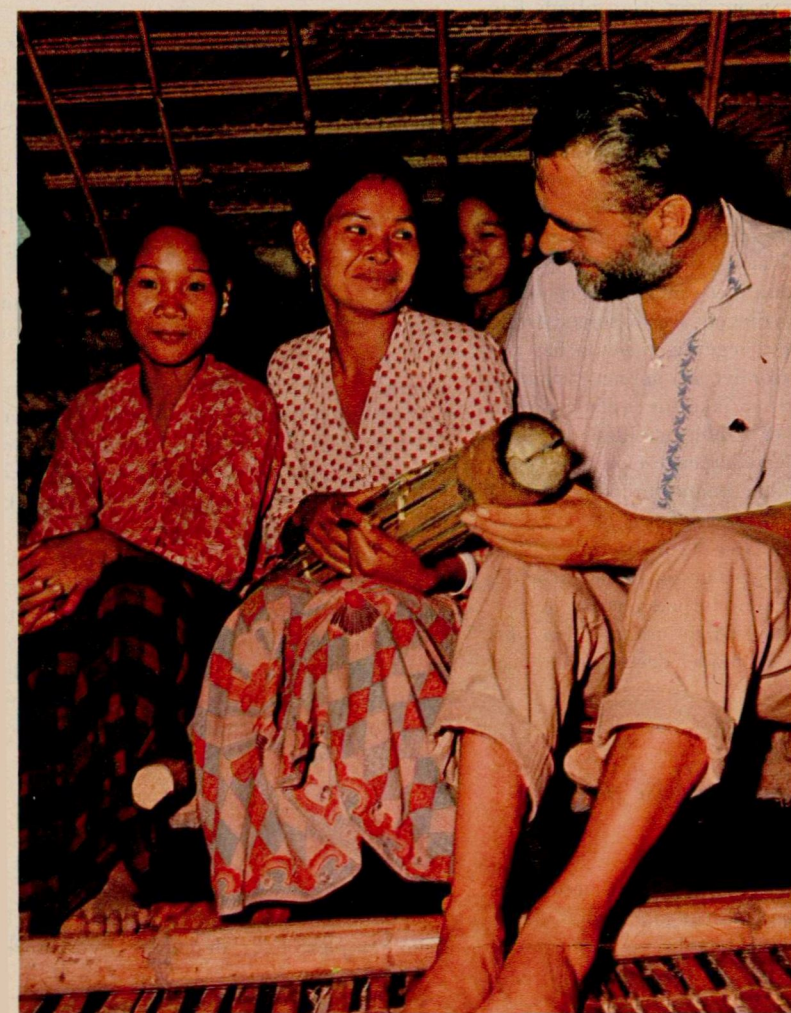
Øverst på siden ses husbyggeri på Palawan, materialerne er lette og lige for hånden i form af stammer og blade. Byggemetoderne er nedarvet gennem generationer. Kvinderne deltager lige fuldt i arbejde og fest. Til venstre rores et særpræget musikinstrument, til højre bæres en stamme til husbyggeriet.

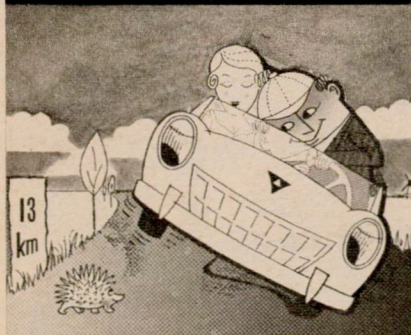

Fra livet i tropeskoven på den philippinske ø Palawan ses på denne side tre billeder. Herunder ses artiklens forfatter, Arvid Klémensen, med en indfødt, der forklarer brugen af et musikinstrument, til højre studeres en „vejviser“, Noona Dan-ekspeditionens medlemmer opstillede, København ligger altså ad stien til højre.

Herover to indfødte under madlavning foran et af øens huse.

Det er føreren det kommer an på

FP - forsikringen

Hvis uheldet sker ... sikrer motorkøretøjs ansvarsforsikring mod erstatningskrav fra passagerer eller andre, og kaskoforsikringen dækker skaden på motorkøretøjet – men føreren selv dækkes ikke af disse forsikringer, og omstændighederne ved uheldet kan være af en sådan art, at passagererne heller ikke opnår erstatning på motorkøretøjs ansvarsforsikring eller fra anden side.

FP - forsikringen

yder erstatning til fører og passagerer, såfremt erstatning ikke opnås under en ansvarsforsikring eller lovpligtig ulykkesforsikring.

FP - forsikringen

træder til med supplerende erstatning, hvis den fra anden side opnåede erstatning er mindre, end den FP-forsikringen giver basis for.

Fører og Passagerer

hver forsikret med følgende forsikrings-sommer:

	Automobil. kr.	Motorcykl. kr.
Ved invaliditet indtil	75.000	50.000
+ MLU-tillæg indtil yderl.	75.000	50.000
Begravelseshjælp	1.500	1.500
Ved død såfremt afdøde var forsørger for ægtefælle og/eller børn	40.000	25.000
Til efterladte børn under 18 år ydes yderligere kr. 1000 pr. år, barnet mangler i 18 år.		
Højeste erstatning v. død...100.000	100.000	
- til en enkelt person dog ikke over	50.000	50.000

En forsikring
De ikke kommer
uden om

MEJERIERNES OG LANDBRUGETS
ULYKKEFORSIKRING G/S
Vester Farimagsgade 19, København V. Telefon 15 03 50

I BJERGGLANDSBYEN Penigisan i Mantalingajan-bjergene på den store philippinske ø Palawan må de indfødte ikke som tidligere lægge deres døde på hyttens tag og overlade ligene til junglens vilde dyr. Nu skal de døde begraves i jorden uden for hytterne.

Gennemførelsen af denne begravelsesskik er det første og indtil nu stort set det eneste resultat, der er kommet ud af den philippinske regerings forsøg på at civilisere disse bjergboere, men det er et varsel om, at også her nærmer det tidspunkt sig, da naturfolkets materielle kultur og religiøse forestillingsverden vil blive udslettet.

Skattenægtelse er høvdingens store sorg

Jeg besøgte Penigisan som medlem af Noona Dan-ekspeditionen og var så heldig at blive indbudt til at bo i høvdingen Salatan's hytte. Han er i stand til ud fra egen erfaring at fortælle både om de anstrengelser, der udfoldes for at bringe en ny tid til Mantalingajan-bjergenes regnskove – og om den modstand, bestræbelserne møder.

Salatan er vel omkring de 40 år (han kender ikke sin nøjagtige alder), og stammer ikke fra bjergene, men fra en landsby i lavlandet. Takket være videbegærlighed og intelligens kom han som ung på en missionskole, blev senere uddannet til en slags hjælpepolitibetjent og sendt op i Penigisan-området. Her giftede han sig med en lokal skønhed, Kima Utok, og samtidig valgte stammen den unge myndighedsperson til høvding. Men dermed er absolut ikke sagt, at stedets beboere akcepterer de af hans forslag, som tager sigte på at omdanne og civilisere bjergsamfundet i overensstemmelse med regeringens retningslinier.

Stammerne i Mantalingajan-bjergene nægter f. eks. at betale skat, og som følge heraf har de heller ikke endnu fået oprettet nogen skole, hvilket er en af høvdingens største sorger. Dette så meget mere, som regeringen netop har påbudt Salatan personligt at opkræve skatten, hvad han simpelt hen ikke tør indlade sig på. Tidligere forsøg er faldet uheldigt ud, idet stammerne blot flygtede længere op i bjergene, hvor Salatan slet ikke kunne føre kontrol med deres levevis.

De synes, at de klarer sig fortræffeligt uden både skoler, skatter, penge og lønnet arbejde. De har kun ganske få fornødheder og forstår at dække dem ved at udnytte den omgivende natur på en måde, der er genial i al sin simpelhed.

Alt til livets opretholdelse inden for rækkevidde

Brændsel til ildstedet har man naturligvis lige uden for hytten. Ild får man ved at slå en flintesten mod et stykke malm og få gnisten til

at fænge i plantebomuld. Et sådant fyrtøj bærer alle mændene i en lille bambusbeholdning de har hængende i deres ba-ag – et barkbælt. Dette bælte udgør mændenes eneste beklædning. Ønsker de et nyt, kan de nødvendige barkstrimler skrælles af et træ og færdigbehandles på en halv times tid.

I barkbæltet hænger en Penigisan-beboer også sin tobakspung (ligeledes af bambus) med hjemmedyrket tobak og lange strimler af nipapalmens blade, som han bruger til „cigaretpapir“.

I mindre end fem-seks meters afstand fra deres hytter finder landsbyens folk faktisk alt hvad de behøver til livets opretholdelse. Her vokser nipa-palmen og tobaksplanterne, bjergris, bananplanter og kamote-planter. Af de sidstnævnte udnytter man både toppen, der anvendes som grøntsager, og rødderne, der koges og spises som en slags kartofler. I forbindelse med ris smager kamote-rødder fortræffeligt. Også betel-palmen er inden for rækkevidde. Dens nødder rulles ind i betelbladet sammen med læsket koralkalk og tygges som en stor lækkerbidsken (der kan være lige så ødelæggende for tænderne som bolsjer).

Lidt længere inde i regnskoven kan man fange vildsvin, og ind imellem hytterne vrimler det med høns og kyllinger. I tilgift er her lakkerier som kokos og meget andet. Hvad man har man egentlig brug for –?

På hylderne sammen med vennerne

Her hersker ro og harmoni. Her kender man intet til hæsblesende jag og fortravlethed. Aften har god tid til blot at være glade og lykkelige og jeg har intet sted i vreden mødt børn, der græd, skændtes eller sloges så lidt som her. Der er heller ingen hårde og lukkede ansigter blandt de voksne.

Efterhånden blev jeg fortrolig med mange af disse mennesker – først og fremmest for Salatan indbød en mængde gæster til at hilse på mig. Aften efter aften sad vi op mod tyve mennesker fordelt på hylderne i den lille hytte som kun svagt oplystes af en osende flagermuslygte – et af de få vidnesbyrd om teknikkens udvikling, som er nået frem til Penigisan. Der er noget betagende og rørende ved disse usammensatte mennesker. Trods sprogvanskelighederne følte jeg mig snart blandt venner og venner, hvis indstilling er uendelig forskellig fra den, der råder i de civiliserede samfund. Ægtheden er ligesom større blandt de primitive indfødte, og jeg kan ikke frigøre mig for at føle en vis beundrende respekt for deres levemåde.

Kun een helligdag om året

Stammerne i Mantalingajan-bjergene har ingen templer, hvor de dyrker overnaturlige

væsener, men de beretter om en slags gud, som de kalder for *Ampo*. Nogen nærmere forestilling om gudens væsen har de dog ikke. Tilsyneladende regner de heller ikke med et liv efter døden. Det er en af grundene til, at man gennem århundreder blot har lagt de døde op på hyttetaget og ladet de vilde dyr om resten. Når man er død, er man uigenkaldelig borte, og ingen skænker mere den afdøde nogen tanke eller forsøger at værne om hans minde. Salatan har som nævnt fået gennemført, at de døde nu bliver gravet i jorden, men nogen egentlig begravelsesplads er der ikke tale om.

Helligdage er et ukendt begreb. Kun én ting fejrer man: festen for rishøsten, men selv denne fest samles man ikke om på et nærmere fastsat tidspunkt. Den afholdes rent individuelt og til vidt forskellige tider, men er alligevel på en mystisk måde sammenkædet med en slags udefinerlig „gudedyrkelse“.

Hovedindholdet i en *Ampo*-fest er nydelsen af en slags risvin – *tinapoy* – som brygges specielt til formålet. Deltagerne i festen eller „højtideligheden“ sætter sig i en rundkreds i en af hytterne – med en beholder med *tinapoy* stående i midten. En slags præst beder nogle bønner til *Ampo* og takker for rishøsten, hvorefter deltagerne stikker lange strå ned i *tinapoy'en* og suger drikken i sig. Da den virker berusende, begynder deltagerne snart at synge og danse med liv og lyst. Alle er glade og tilfredse: *Ampo*, der har fået sit offer og de indfødte, som har nydt vinen.

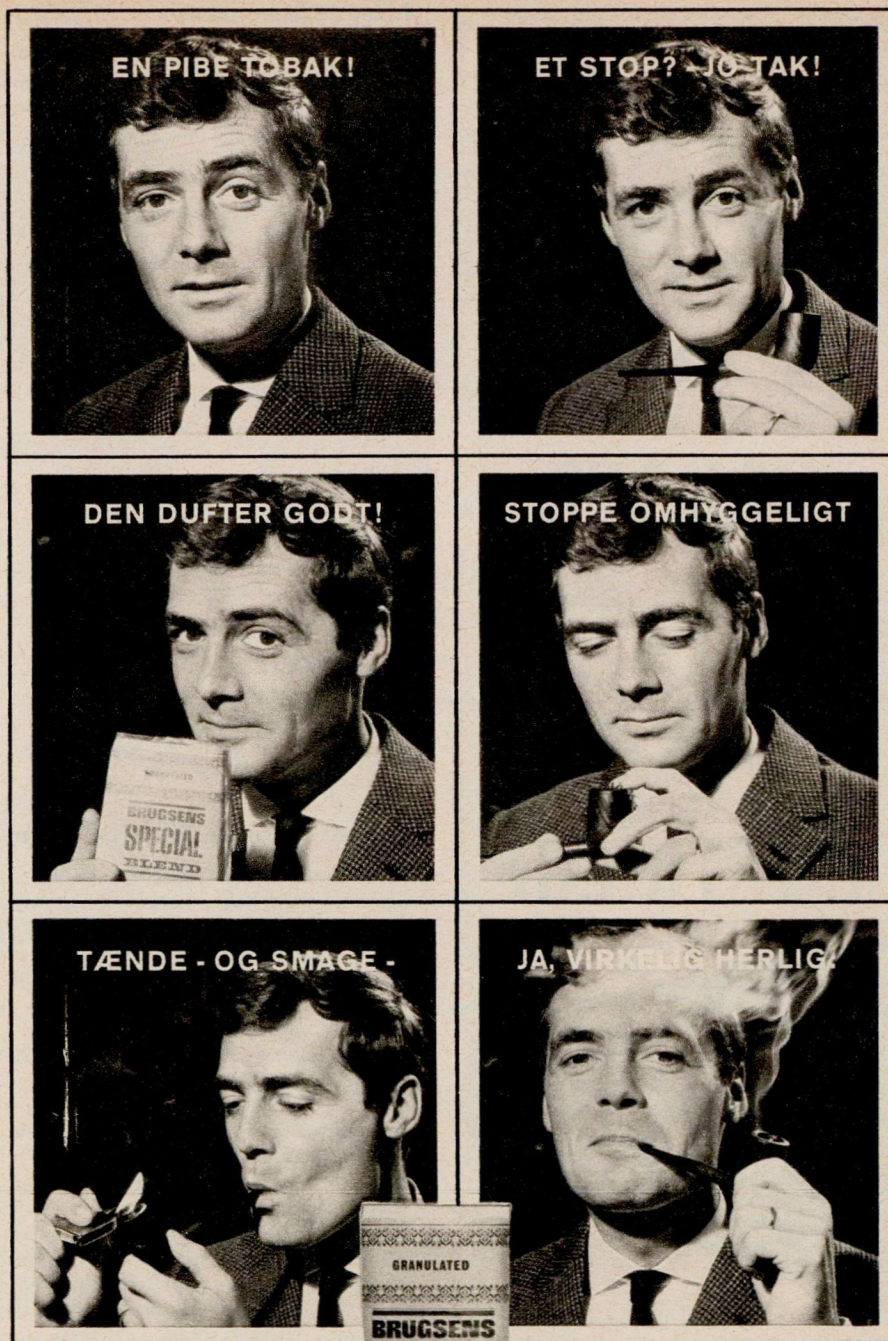
Sådan har tilværelsen formet sig i generation efter generation, og bortset fra Salatan har ingen af landsbyens beboere nogen forståelse af, at denne dagligdag er truet af en fremtrængende civilisation. Trods sin position som myndighedsperson er selv han i tvivl om, at en sådan udvikling vil være et fremskridt.

Hvor længe varer sorgløsheden?

Det piner mig meget, siger Salatan, at mit folk slet ingen undervisning eller skolegang kan få, men på den anden side er det muligt, at det slet ikke er så slemt endda. Mine venner her lever et stille, beskedent og ubekymret liv. De kender ingen anden form for tilværelse og er helt uvidende om den verden, som ligger uden for disse bjergkæder. Måske vil det være det bedste, om de kan få lov til at leve sådan også i fremtiden...

Men Salatan ved kun alt for godt, at den dag vil komme, hvor bjergenes store skove skal udnyttes af et eller andet stort firma, som vil drive rationel skovbrug. Flere amerikanske selskaber har allerede søgt den philippinske regering om udnyttelsesretten til disse kæmpearealer. Får de først indpas, er det snart – meget snart – slut med sorgløsheden også i de fjerneste og mest utilgængelige egne i Mantalingajan-bjergene.

Arvid Klémensen.

Hvis De vil have en mild og velsmagende tobak, går De aldrig fejl af BRUGSENS SPECIAL BLEND - og prisen er helt rigtig!

pung 50 g 2,75
dåse 100 g 5,50

BRUGSEN

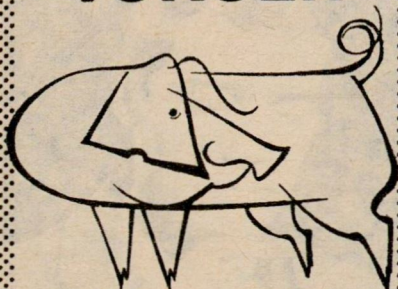
VI MØDES I BRUGSEN OG FÅR DEL I DIVIDENDEN

GRISENE

VOKSER

HURTIGERE

Terramycin[®]
FODERTILSKUD

er det bedste
foder-
antibiotikum

Terramycin fodertilskud giver større tilvækst, minimalt slagtesvind og mindre foderforbrug - De kan spare ca. 16 foderenheder pr. slagterisvin - altsammen noget der betyder større fortjeneste til Dem. Derfor har de danske landmænd nu i over 10 år foretrukket Terramycin fodertilskud.

I søkke å 5, 10, 25 og 50 kg.
Fås også i foderblandingerne.

Nye, store butikker

FOR NYLIGT tog *Slangerup* brugsforening sit nye, store supermarked i brug. Dermed indledte brugsen en „flytning“ af byens centrum. Supermarkedet ligger på et 2½ tønder land stort areal ved Københavnsvej, og her vil med tiden et butikscenter gro frem. Foruden forretnings- og beboelsejendomme vil både en sparekasse og forskellige kontorer og klinikker finde nyt og bedre hjemsted i dette center. Arealet omfatter også en meget stor parkeringsplads. Allerede nu er der plads til 30 parkerede biler, og der kommer 100 parkeringspladser, når oliefirmaet OK på arealet har opført en servicestation.

Ikast får sit brugsforenings-supermarked om godt og vel et år. Boligministeriet har for nylig givet igangsættelsestilladelse for byggeriet.

Fåborg vil også få supermarked, men en del vejplaner omkring en ny indkørselsvej til byen skal løses forinden, så det varer måske tre-fire år, før supermarkedet kan åbne sine døre for forbrugerne, der til gengæld vil finde den moderne butik beliggende ved en hovedvej og ved en meget stor parkeringsplads.

Med næsten 500 kvadratmeter salgsareal er *Slangerup*-supermarkedet en meget stor butik. Større endnu er dog butikkerne af *Kvickly*-typen. To sådanne er undervejs. I *Sønderborg* begynder byggeriet om et par uger på Kirketorvet, og „køreplanen“ forudsætter, at dørene til den store butik, der bl. a. får et cafeteria med 70 pladser, kan åbnes før julesæsonen til næste år.

Tectum afstår sin Søborg-afdeling

FDBs datterselskab Tectum har solgt sin rør-, varme- og sanitetsafdeling i Søborg til et privat firma med overdragelse fra 1. december. Dette salg berører dog ikke Tectums afdeling for de samme varer i Viby, Jylland. På Sjælland har Tectum imidlertid ønsket at koncentrere indsatsen om selskabets hovedområder: byggerationalisering gennem byggesæt og elementproduktion. Dog vil Tectums afdeling i Albertslund fortsat ekspedere forskellige sanitetsvarer til brugsforeningernes kunder på Sjælland, og vest for Storebælt leverer Viby-afdelingen som nævnt i samme udstrækning som hidtil.

Koncentrationen på Sjælland er en følge af den stærke vækst, som på andre områder har krævet en betydelig indsats, hvilket bl. a. er kommet til udtryk gennem opførelsen af den nye Durisol-fabrik i Køge. Hertil kommer, at hovedomsætningen indenfor Tectums salg af feriehus, carports o. l. netop falder på Sjælland. Tectums totale omsætning steg sidste år med 47 pct. til cirka 56 mill. kr., hvoraf elementproduktionen udgjorde de cirka 40 pct.

Grovvareforeningerne bør interessere sig for frøsalg

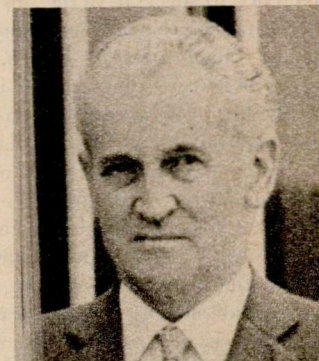
FDBs frøafdeling har i det forløbne driftsår haft en omsætning på 4.222 tons eller 31 tons mere end foregående år. Det regnskabsmæssige resultat har været så tilfredsstillende, at der som tidligere bebudet udbetales 2 pct. i overskud, svarende til 11 øre pr. kg.

Direktør *Reinhard Kristensen*, der gav disse oplysninger på generalforsamlingen i Landbo- og Husmandsforeningernes frøsalg, føjede her til, at afdelingen fortsat er af den opfattelse, at frøomsætningen vil kunne indpasses i såvel brugsforeningernes som grovvareforeningernes salg. Grovvareforeningernes andel i frøomsætningen har imidlertid været ret beskeden, hvorfor direktør Kristensen pegede på, at netop disse foreninger i forståelse og samarbejde med brugsforeningerne bør forsøge at komme i kontakt med de mange landmænd, som endnu ikke køber frø fra FDBs frøafdeling.

Esbjerg-systemets fødselshjælper forlader FDB

EFTER næsten 50 års virke i brugsforeningsbevægelsens tjeneste har forretningsfører *H. J. Hansen* for nyligt forladt FDB på grund af aldersgrænsen.

Siden starten af Vejen cen-

tralafdeling for to år siden har *H. J. Hansen* ledet denne store virksomhed, der trådte i stedet for ikke færre end fire af FDBs engrosafdelinger: Vejle, Kolding, Sønderborg og Esbjerg. I FDBs historie er *H. J. Hansens* navn uløseligt knyttet til Esbjerg. Her var han forretningsfører fra 1947, og det var her, han ledede prøvekøringen af det distributions-system, det såkaldte „Esbjerg-system“, der kom til at sætte skel mellem fortid og fremtid.

Den gamle, ofte traditionsbundne form for fordeling af varer fra FDB til brugsforeningerne, blev for FDBs dengang 16 engrosafdelingers vedkommende afløst af ensartede arbejdsmetoder, (med ordreafgivelser efter „smørrebrøds-sedlens princip“) og denne fremgangsmåde blev stadig effektivere udbygget og afsluttet med oprettelsen af de hidtil seks nye (ialt 7) centralafdelinger rundt om i landet.

Som forretningsfører for den FDB-afdeling, hvor forsøgsarbejdet blev gjort, har *H. J. Hansen* sin andel i dets vellykkede forløb, og denne indsats må ikke glemmes nu, da Esbjerg-systemet som begreb er afløst af endnu mere gennemrationaliserede arbejdsmetoder. Når alt kommer til alt, er det begyndelsen, der er sværest.

H. J. Hansen afløses på lederposten i Vejen af *Eilif Skovmand*, der har været knyttet til denne afdeling siden dens oprettelse. Umiddelbart forinden var han forretningsfører for Horsens-afdelingen.

DANMARKS STØRSTE MØBELKONKURRENCE

DET blev et overraskende vanskeligt arbejde for dommerkomiteen at finde præmietageme i FDBs store møbelkonkurrence. Fra cirka 300 arkitekter og møbeltegnere i ind- og udland var nemlig indkommet ikke færre end cirka 750 forskellige forslag, hvilket vil sige, at det var det største antal forslag, der nogensinde er indkommet til nogen dansk møbelkonkurrence. Dommerkomiteen kunne derfor med sin bedste vilje ikke nå at finde frem til en afgørelse inden for den beregnede tid, hvorfor konkurrencens resultat måtte udskydes cirka 1 uge.

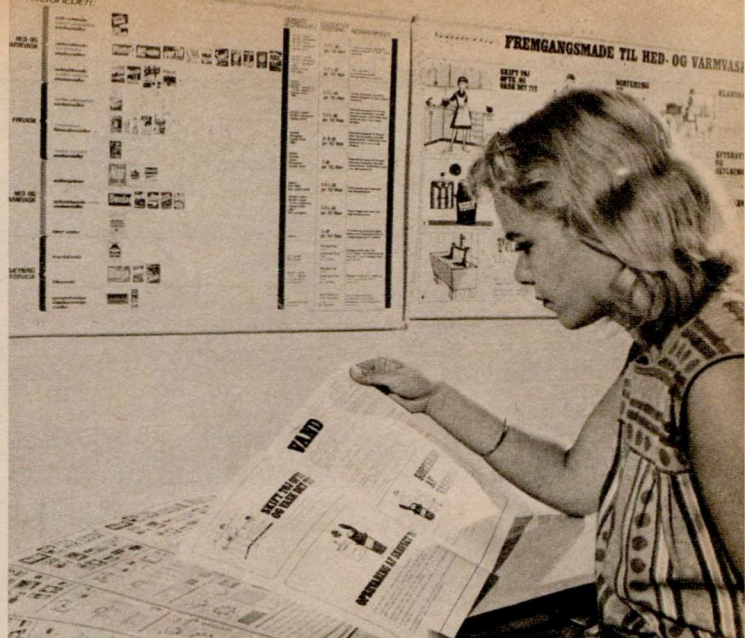
Denne store møbelkonkurrence var som bekendt udskrevet af FDBs Møbelafdeling og Landsforeningen Dansk Kunsthåndværk. Førstepremien er „Frederik Nielsens ærespris“ på 10.000 kr., som hermed første gang uddeles af det nyoprettede „Direktør Frederik Nielsen og hustru, Johanne Louise Raaschou Nielsens Legat“. Ud over førstepremien er der et ikke nærmere fastsat antal præmier à mindst 1.000 kr. og til en samlet værdi af 10.000 kr., ligesom FDB har ret til indkøb af forslag.

På billedet herover er dommerkomiteen i færd med at gennemgå de mange forslag. Fra venstre ses arkitekt Peter Hvidt, arkitekt Niels Rue (stående), driftsleder Folke Pålsson, FDBs møbelfabrik, forretningsfører Holger Jensen, FDBs møbelafdeling, fabrikant Axel Thygesen (stående), møbelarkitekt Bernt (stående) og fabrikant Tage Raaschou Nielsen. Arkitekt Børge Mogensen, der også var medlem af dommerkomiteen, var fraværende på grund af sygdom.

EN SKANDALE

DET er intet mindre end en skandale, at den planlagte forbrugeroplysning i radio og fjernsyn ofres på licensforhøjelsens alter, skriver Jes Knudsen i forbrugerbladet Tænk. De håndører, der spares på den konto, kunne forbrugerne hjælpes til at spare mangedobbelt på varepriserne gennem orientering og oplysning i radio og fjernsyn.

Samvirke kan fuldt ud tilslutte sig denne bedømmelse, medmindre radioledelsen besinder sig og gennemfører, hvad lyttere og seere forlængst har fået løfte om.

HJÆLP TIL TØJVASKEN PÅ SKOLERNE

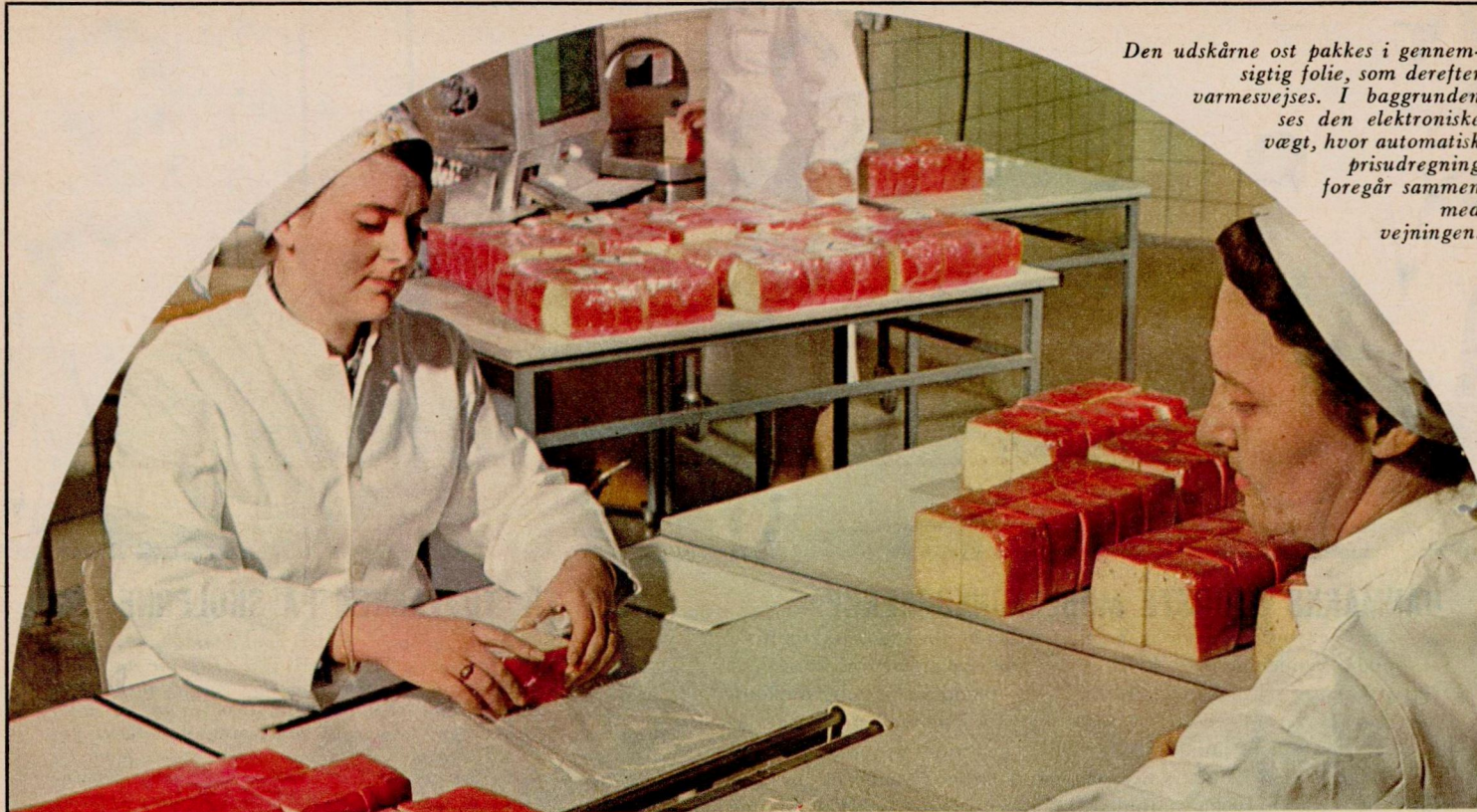
Skolekøkkenundervisning angår ikke madlavning og opvask alene, men f. eks. også rigtig tøjvask. Til brug for undervisningen i dette fag har FDBs Vibyfabrikker nu i samråd med repræsentanter for skolekøkkenundervisningen både på seminarier og i folkeskolen fremstillet undervisningsmateriel for folkeskolens 6. og 7. klasser. Materialet omfatter dels plancher til ophængning i vaskelokalet, dels udklipsark, som eleverne bruger til deres arbejdshefter. Hos FDBs oplysningsafdeling kan dette undervisningsmateriale købes sætvis for 25 kr. På billedet ses materialets to plancher hængende på væggen, mens den unge dame holder tekshæftet til lærerindens brug i hånden. På bordet ligger nogle af de for eleverne beregnede udklipsark.

DEN „ARBEJDSGLADE“ STØVLE

Solid arbejdsstøvle med formstøbt sål og slidstærkt, behageligt foer. Fås i størrelse 40-48..... kr. 45,00

Spørg i BRUGSEN efter Codan støvlen, dessin nr. 85 24.

**GULDSEGL
KVALITET**

Den udskårne ost pakkes i gennemsigtig folie, som derefter varmesvejses. I baggrunden ses den elektroniske vægt, hvor automatisk prisudregning foregår sammen med vejningen

– Gå lige ned i Brugsen og hent et stykke mild Danbo-ost. Det må koste cirka 3,50 kr. ...

Fru Jensen kan roligt lade sin 10-årige Peter klare denne handel. For hvis ellers han bruger sine øjne – og hvorfor skulle han ikke det, han er jo en kvik dreng – er det ikke noget problem i Brugsens køledisk at finde et stykke ost, hvis etikette fortæller, at det er den rette slags til den ønskede pris.

Ost er i dag i Brugsen en pris-, dato-, med-mere-mærket vare.

Og samtidig en vare, der er et eksempel på, at moderne massedistribution udmærket går i spænd med håndværksmæssig fremstilling og viderebehandling af et fornemt naturprodukt.

Det er som bekendt ingen simpel sag at fremstille god ost. Her kræves både omhu og årelang

Et nyt parti oste er på vej ind i oste-lageret i en FDB centralafdeling. Ostene opbevares her ved en konstant temperatur på 10 grader, indtil de detailpakkes

erfaring. Inden for de danske ostemejerier konkurreres løbende på kvalitet, og på hyppig tilbagevendende osteudstillinger klassificerer en streng dommerkomité de forskellige mejeriers produkter.

Takket være denne „karakterbog“ kan FDB inden for hver ostetype – Danbo, Maribo, Thybo osv. – finde et førende mejeri og træffe aftale med det om levering af hele FDBs forbrug af denne berømte ostetype. Det betyder, at Brugsens kunder er sikker på at få ikke blot en vare i højeste kvalitet, men tillige at den fra gang til gang er så ens, som det nu er menneskeligt muligt at fremstille den.

Ikke blot fremstillingen tager de respektive mejerier sig af. Også den meget vigtige modnings-lagring. Alle FDBs faste oste findes i to lagringsgrader: „Mild“ med en lagringstid på cirka 10 uger, og „Lagret“ med en lagringstid på cirka 22 uger.

Det er tydeligt nok de milde oste, der mest falder i folks smag. Cirka 85 pct. af FDBs ostesalg falder herpå. Men der skal også være noget for dem, der foretrækker en stærkere smag. Derfor findes også for alle faste ostes vedkommende den lagrede type. Som noget nyt bydes der nu også på en „Ekstra lagret“, der er mindst et år gammel.

Når et parti faste oste har fået den ønskede modningsgrad i mejeriets lager, bliver det i køleopbevaring leveret til FDB. Ved centralafdelingerne findes meget store opbevarings-lagre for ost, hvor en konstant temperatur på 10 grader sikrer, at ostens karakter ikke ændrer sig. Efterhånden som bestillinger indløber fra brugsforeningerne, kommer ostene ind i et pakkerum, hvor de skæres op i stykker, der passer til den almindelige husholdning; bliver indpakket i glasklart folie, mens en elektronisk vægt forsyner hvert enkelt stykke med en etikette, hvorpå står: *ostens navn, lagringsgrad, kiloprisen, vægten, prisen på det pågældende stykke samt pakkedatoen.*

Inden for samme døgn, som ostene opskæres og detailpakkes, går de ud til brugsforeningerne. Her arbejder kølediske for, at ostens aromatiske egenskaber fortsat bliver bevaret.

Denne form for ostehandel er et meget stort teknisk fremskridt i forhold til tidligere, hvortil kommer at forsendelsesomkostninger, svind m. m. bliver væsentligt mindre. Køberne får med andre ord mere for pengene.

Nu lyder det, stillet op på denne lidt skematiske måde, som om det er en såre simpel ting at detailpakke ost. Sådan er det imidlertid langt fra. Som eksempel er ost et naturprodukt, der – på samme måde som for eksempel vin – kræver den mest omhyggelige behandling i alle led, hvis det ikke skal være til skade for kvaliteten. Denne omhyggelige behandling omfatter for ostene altså ikke blot pakningen på mejeriet, men også i centralafdelingernes opbevarings-lagre og pakkerum.

Erfaring, omhu, streng hygiejne, en „kold kæde“ m. m. værner om ostene lige til det øjeblik, da husstanden fjerner den fra Brugsens køledisk. Fra da er det hendes sag at give ostestykket en sådan behandling, at familien får glæde af det. I hjemmet er det naturligt at opbevare ost – indpakket i folie – i køleskabet. Der er dog et *men*. Som andre aromatiske levnedsmidler opnår ostene først sin fulde aroma ved en bestemt temperatur, der ligger omkring almindelig stuetemperatur. Derfor bør man navnlig hvis man holder et af de populære oster – tage ostene eller ostene ud af køleskabet mindst en time før, så de kan blive tempererede.

FDB's egen detailpakning af ost omfatter alle de kaldte *faste oste*. Der udover er der i dag et meget stort udvalg i ypperlige oste af typen *skimmeloste* som Danablu, Camembert, brie m. fl. samt forskellige former for *smelteost* i nær sagt alle slagsretninger. Endelig hører til Brugsens sortiment de to populære *Mini-oste*: Karen Koks Mini-varti og Karen Koks Mini-esrom, der detailpakkes direkte på mejeriet.

- noget helt nyt og

ciga-rart!

BELLMAN CIGARILL HAR CERUTTENS FYLDIGE VELSMAG · 10 STK. KR. 3,70

ANDELSBANKEN

HOVEDKONTOR: VESTERBROGADE 4 A · HAMMERICHSGADE 2 · AXELBORG · KØBENHAVN V

223

**AFDELINGER
OG
KONTORER
OVER
HELE LANDET**

**Ny kraftig model
Brilon 90**

kr. 19,85 (vejl. pris)

Nu over 300.000 Brilon piberygere i Danmark

DAG FOR DAG STIGER PIBERYGERNES ANTAL, og i lige så forrygende fart stiger antallet af BRILON-entusiaster. Den lette BRILON pibe filtrerer nemlig røgen uden at svække de ædle tobakkers smag, og bundfiltret opsuger automatisk al fugt og væde. BRILON gør overgangen til pibe til en nydelse lige fra begyndelsen. BRILON er fantastisk holdbar... den kan simpelthen ikke knække. BRILON fås i 4 modeller, alle til samme pris: kr. 19,85. De kan også få model 60 og 70 med merskur - for kun kr. 26,50.

BRILON er let at skille ad. De vil blive forbavset, når De ser, hvor effektivt bundfiltret er. Det kan udskiftes efter behag, og om De ønsker det, kan De anvende dobbeltfilter. - Sur pibe er et ukendt begreb, når De ryger BRILON (vejledende pris) KR. 19,85 NORDISK TOBAKS KOMPAGNI A/S

BRILON

mere
FRITID
gennem bedre indkøb

De sætter pris på at få noget for Deres penge - være overbevist om, at De har fået den bedste kvalitet til den fordelagtigste pris. Derfor bør De altid først gå i Brugsen!

HJEMMEFRYSER major 200

En naturlig hjælp i den moderne husholdning! Med en MAJOR hjemmefryser i hjemmet kan De købe varerne, når de er bedst og billigst - og så har De altid frisk, dejlig mad i huset. Major hjemmefryser er en fornuftig investering, der giver god husholdningsøkonomi. Højde: 1235 mm, bredde: 590 mm, dybde: 665 mm.

1125,-

<p>Super Blenda i den økonomiske 3 kg plasticpose ned-sætter udgifterne til vasken! En gevinst til storvask. Velegnet til maskinvask.</p>	<p>Luftigt og lækkert blødt vasketøj med Topping i skyllevandet!</p>
---	--

TRE KRONER *Margarine*

Den er stege-sikker hver gang - giver et gyldent resultat og sprøjter ikke fra panden!

Athener poulard

1 Danefrost poulard, Safir mel, 75 g Tre Kroner margarine, 1 dl vand, 1 dl fløde, 1 ds. flåede tomater, 1 citron skåret i både, 1 spsk. citronsaft, 1/4 tsk. FDB merian, salt, peber.

Den optøede poulard parteres i serveringsstykker, der vendes i mel og brunes på panden i margarine. Stykkerne lægges i et ildfast fad sammen med citronbåde og de flåede tomater.

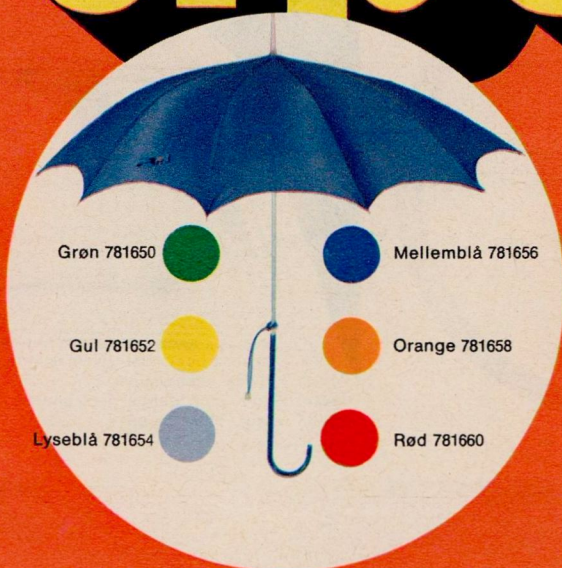
Citronsaft, salt, peber og merian fordeles over. Panden koges af med vandet. Pandesafkog, fløde og juice fra tomaterne hældes over. - Fadet dækkes med aluminiumsfolie og sættes i ovnen ca. 1 1/4 time ved jævnt varme (175°). Serveres med løse ris.

BRUGSEN

VI MØDES I BRUGSEN OG FÅR DEL I DIVIDENDEN

gave tips

Elegant kimono i blomstret og vatteret nylon. Den har $\frac{3}{4}$ -ærmer og drengekrave kantet med ensfarvede belægninger ... kr. 46,85

Str.	42	44	46
Blå	740852	740854	740856
Gul	740862	740864	740866
Rosa	740872	740874	740876

Drengepyjamas'en er lun og god. Den er syet i en lækker, kipret flonel, benklæderne med gylp og elastik i taljen - en velsiddende py, som de unge kan li' den.

Str.	4	6
Blåstr.	728764	728766
Grønstr.	728780	728782
Pris	kr. 19,25	

Str.	8	10	12
Blåstr.	728768	728770	728772
Grønstr.	728784	728786	728788
Pris	kr. 21,00		

Str.	14	16
Blåstr.	728774	728776
Grønstr.	728790	728792
Pris	kr. 23,50	

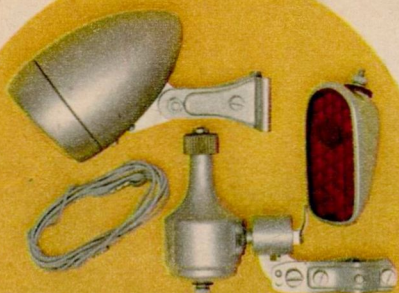
En smart paraply matcher frakken eller dragten. Brugen har paraplyer i de rigtige modelfarver, med kønt, ensfarvet nylonovertræk, solidt stel med automatisk oplukker, som man ikke klemmer fingrene på! Greb med imit. skind i samme farvetone.
Pris kr. 31,85

grøn	gul	lyseblå
781650	781652	781654
mellembå	orange	rød
781656	781658	781660

Damepyjamas'en er syet i en dejlig, blød og lækker kvalitet, blomstret silkeflonel. Den har $\frac{3}{4}$ -ærmer og ben og føres i farverne lyseblå og rosa kr. 31,75

Str.	40	42
Lyseblå	746000	746002
Rosa	746010	746012
Str.	44	46
Lyseblå	746004	746006
Rosa	746014	746016

446542 Ølglassene med elegant guldkant og dekoration giver bordet et festligt præg. Fiks gaveeske med 6 stk. kun kr. 16,50

910962 „Lumino“ dymanolygten med baglygte, der er godkendt som katte-
øje, 6 volt.

Kr. 19,85

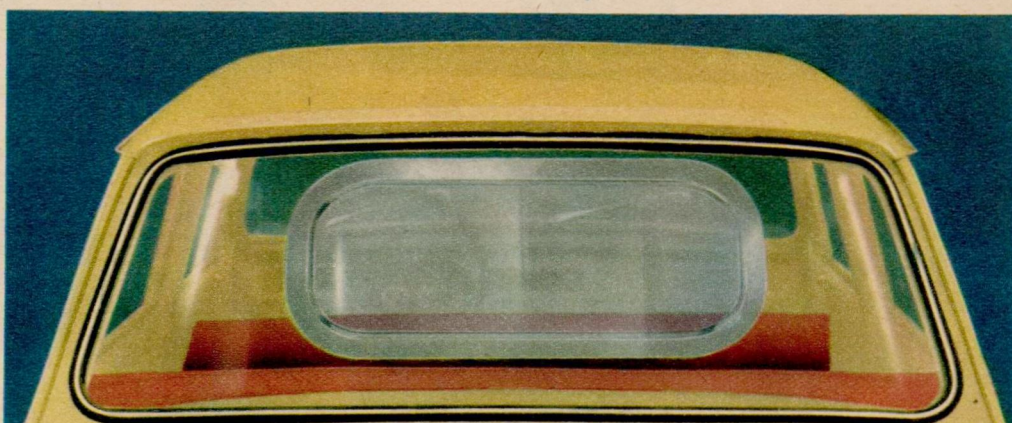
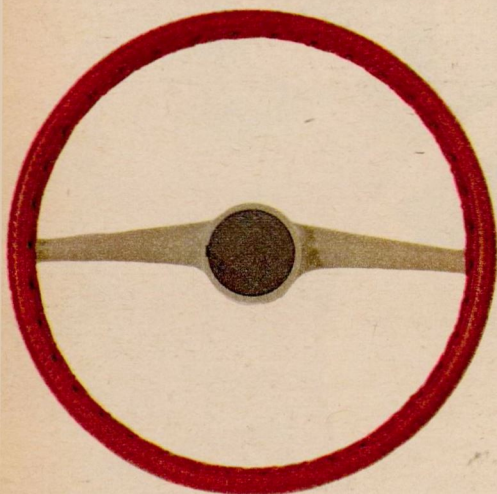

705625 Vinduesvasker, „AEB“ model, 1 liter beholder og effektiv vacuumhånd-
pumpe. Let at montere.

Kr. 23,50

704125 Tågelygte i forkr. messing. Til
6 volt, m. pære, kr. 40,50. 704130 Til 12
volt kr. 40,50. 704111 Fjernprojektor.
Til 6 volt, m. pære .. kr. 40,50
704115 Til 12 volt kr. 40,50

704905 Ratovertæk i gråt lammeskind kr. 14,20
704900 I hvidt lammeskind kr. 12,40
704910 I sort, imit. nappa med snøre kr. 8,85
704915 I rødt, imit. nappa kr. 8,85

703375 En antidugrude er en god - og billig - anskaf-
felse til bagruden i bilen. Størrelse 65,5×30,5 cm.
Pris kr. 10,75
703385 Samme i størrelse 77,5×38,5 cm kr. 13,45

920415 Godt værktøj er det halve arbejde. Det
velforarbejdede, præcisionsfremstillede stjer-
nenøglesæt af vanadium består af 8 nøgler
med str. fra 8 til 22 mm og koster kun kr. 31,00

456960 En badminton-
ketsjer behøver ikke at
være dyr for at være
god. Denne har rigtigt
stålskaft, læderbe-
trukket håndgreb og
spundne nylonstreng.
Jo, De ser
rigtigt kr. **9,85**
Stort udvalg i
badmintonbolde.

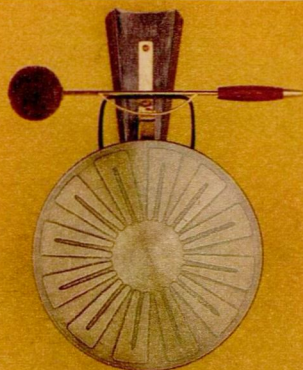
706005 Et topnøglesæt er noget, både by- og
landmanden har brug for. Det er smukt for-
arbejdet, har 18 „toppe“ fra 12-32 mm og tillige
håndsving, skralle samt 3 forlængerled + 1
bevægeligt led. I solid stålkasse .. kr. 151,00

451450 Dejlig rejsekuffert i sort plastic, med
gode messinglås og grønt foer. Den måler
kun 63×46 cm, men rummer som en
alm. 70 cm kuffert kr. **91,50**

450011 En kvalitets-gaslighter behøver ikke at være kostbar. Denne er forniklet, har let indstillelig flamme og måler kun 5x4½ cm. Leveres i plasticetui kr. 31,85

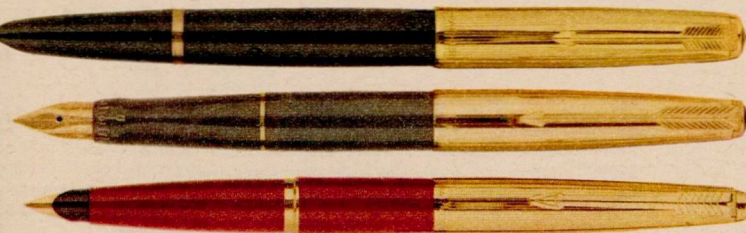

467475 Dekorativ gong-gong, beregnet til at hænge på væggen. Udført i forkobret messing, diameter 18 cm kr. 28,50

408375 Globus'en med lys, der også er fortrinlig som TV-lampe, er trykt i 22 farver og har over 3000 geografiske oplysninger, alle på dansk. Den er lakeret og gennemsigtig.

Diameter 33 cm .. kr. 160,00
408370 Uden lys, men i samme størrelse kr. 75,00

411101 „Parker“ fyldepen, model 45 CUSTOM, har hætte og clip i „rolled gold“ og 14 karat guldpenn, til både patroner og til almindelig fyldning. Der medfølger 2 patroner samt fyldesystem, rød kr. 90,00
411110 Sort kr. 90,00

Farve	Blå	Grå
Dess. nr.	410970	410975

Farve	Rød	Sort
Dess. nr.	410980	410985

Samme model, men med stålhætte kr. 125,00

Farve	Blå	Grå
Dess. nr.	411000	411005

Farve	Rød	Sort
Dess. nr.	411010	411015

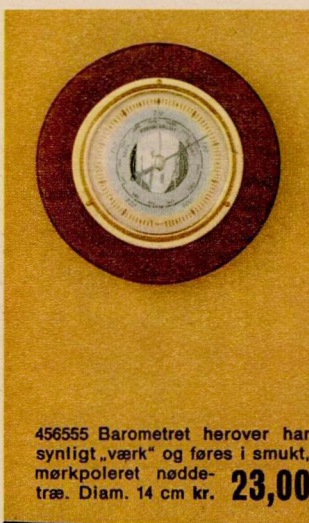
410951 „Parker 51“ m. selvfyldersystem. Med „rolled gold“ hætte og -clip og 14 karat guldpenn, rød. Pris kr. 195,00

410955 Som ovenstående, men i sort kr. 195,00

410960 Samme model, men med stålhætte og -clip.

I rød farve kr. 170,00

410965 I sort farve kr. 170,00

456555 Barometret herover har synligt „værk“ og føres i smukt, mørkpoleret nøddetræ. Diam. 14 cm kr. 23,00

456553 Et godt barometer, der tillige er monteret med termometer, er en uundværlig ting i vort omskiftelige vejr. I teak, str. 18x12 cm .. kr. 43,00

455522 17 stens dameur m. schweizerværk med Incabloc, 20 micron double-kasse, skruebagkapsel af rustfrit stål. 1 års gar. for fabriktionsfejl .. kr. 156,00

455611 Herrearmbåndsur m. prima schweizerværk med Incabloc stødsikring i 20 mic. gulddouble.. kr. 148,00

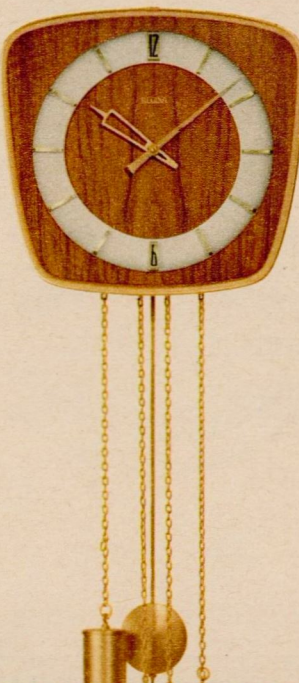
455627 Tilsvarende ur, men i helstålkasse .. kr. 145,00

I års garanti - begge ure.

456207 Teenage-uret vil pynte på de unges værelse. Det er i kobber og har førsteklases værk, dekorativ antik urskive med selvlysende punkter og visere. Højde 13 cm kr. 22,75

456176 Det smukke og dekorative stueur med lodder, som De ser herunder, er i mat nøddetræ med messingkant. Det har 8 dages kvalitetsværk med bim-bam slag. Str. 29x27½ cm kr. 237,00

456007 Køkkenur m. minatur. 8 dages værk kr. 82,00

456002 Køkkenur med 8 dages kvalitetsværk, elfenbensfarvet skive og lyseblå kant, messingindfattet glas over urskiven. Diam. 24 cm. Vundet førstepris i Sverige ... kr. 68,50
456003 Helt i elfenbensfarve kr. 68,50

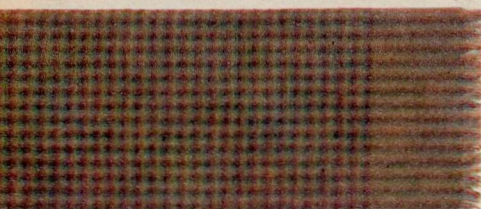
Lækkert halstørklæde, 25×128 cm, i blød, fin Shetlandsuld. Føres i diskret plaidtern i blå: 758062, grå: 758064 og grøn: 758066 kr. **8,25**

Dejligt heluldent, ensfarvet halstørklæde, 28×128 cm, i smukke farver. Blåt: 758315, brunt: 758316, gråt: 758317, grønt: 758318. Pris kr. **8,85**

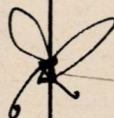
Elegant, diskret-mønstret herrehalstørklæde i Lambs-wool, 28×135 cm, føres i brunt: 757850 og grønt: 757852 kr. **10,85**

Dejligt, heluldent halstørklæde, 27×125 cm, småternet, i farverne grøn: 757516, bordeaux: 757514 og blå: 757518. Pris kr. **10,25**

652646 Til venstre et lækkert og blødt, jaguardvævet frottéhåndklæde skønne pastelfarver, grøn, blå, gul og rosa. Sol-, lys- og vaskeægte Størrelse 60×120 cm kr. 7,8
652645 Til højre et godt kvalitetshåndklæde, lækkert og blødt, i den populære størrelse 56×112 cm og i den rigtige prisklasse. Assorteret farverne grøn, blå, gul og rosa, sol-, lys- og vaskeægte kr. 5,8

652647 Det dejlige frottésæt er en oplagt gave idé. Det består af 1 håndklæde, 50×100 cm 1 gæstehåndklæde, 35×60 cm, samt en vaskeklud, 30×30 cm, alt i prima kvalitet og til den rigtige pris. Sol-, lys- og vaskeægte farver kr. **12,85**

740429 Elegant og klædeligt forklæde i klassisk mønster, 100 % strygelet bomuld. Farverne blå/hvid kr. 9,65
740431 Samme i farverne rød/hvid kr. 9,65

740433 Moderne værtindeforklæde forarbejdet af 100 % strygelet bomuld. Turkis, sol-, lys- og vaskeægte kr. 8,95
740435 Samme, men i koralfarve kr. 8,95

740437 Meget fikst og klædeligt forklæde i dejlige, festlige sol-, lys- og vaskeægte farver, 100 % strygelet bomuld. En gave, der vil glæde og gavne kr. 7,85

740427 Fikst forklæde, 100 % strygelet bomuld i moderne og tiltalende farve sammensætninger, sol-, lys- og vaskeægte kr. 9,9

767342 Flot og festlig, indanthrenfarvet dug, 100% bomuld, strukturvævet i kraftig kvallitet. Gul i str. 130×160 cm .. kr. 22,50
767344 Samme, men terrakottafarvet

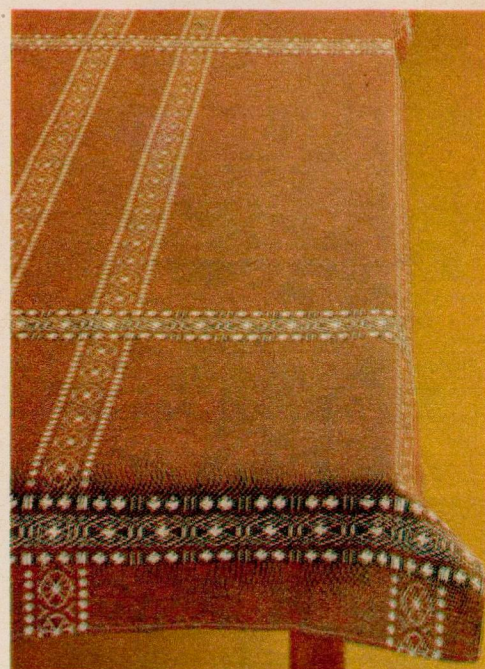
22,50

767370 Fikse dækkeservietter præget af den rigtige julestemning med kønne motiver til julebordet. Str. 32×40 cm, sol-, lys- og vaskeægte farver

4,00

767100 Smuk og dekorativ dug med 6 servietter i gaveæske. Dugen er 130×160 cm, servietterne 32×32 cm. Grøn kr. 64,85
767102 Samme, men i rød farve

64,85

67362 Smuk juledug i moderne stil. Str. 130×155 cm, ol-, lys- og vaskeægte farver. Blå kr. 30,85
67364 Samme, men i rød farve kr. 30,85
Fikse juleservietter, str. 30×33 cm, svarende til disse luge. 767366: blå og 767368: rød kr. 3,85

767360 Juledugen herover giver festbordet den ægte hygge og stemning. Den føres i str. 130×130 cm i sol-, lys- og vaskeægte farver med festlige julemotiver. Pris kr. 28,00

767346 Meget smuk og moderne indanthren-farvet gyl-den dug i 100% bomuld med hvide mønsterstriber, der bryder de kønne melange farver kr. 22,50
767348 Samme dug, men rustfarvet kr. 22,50

Bløde og lækre damehandsker i imit. kind med lange manchetter og ele-ante stikninger på overhånden. Føres sort i str. 7 og 8 kr. 6,25

Str.	7	8
Sort	763308	763310

Bløde og lækre damehandsker i imit. kind, smukt forede, med elegante stik-inger på overhånden kr. 6,85

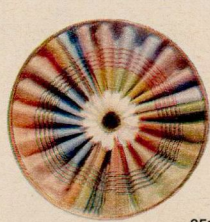
Str.	7	8
Brun	763312	763314
Sort	763316	763318

Junior er velklædt „til fingerspidserne“ i disse smukke handsker i imit. skind m. kraftigt, hæklet fingerbånd kr. 7,25

Str.	Lille	Mellem	Stor
Brun	762200	762202	762204
Grå	762206	762208	762210

Smuk, foret herrehandske i imit. nappa, med elegante stikninger på overhånden. Føres i tan og grå kr. 9,65

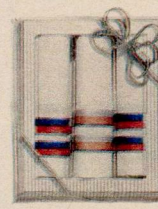
Str.	Lille	Mellem	Stor
Tan	762014	762016	762018
Grå	762008	762010	762012

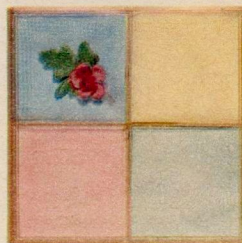
651515

651516

651708

651514

652116

652117 Børnelommeterklæderne, der har dekorative billeder, ligger i en miniature-flyvetaske med forskellige luftfartsmærker, 2 stk. kr. 3,25

651515 Elegante, kulørte damelommeterklæder, 3 stk. ass. i fiks gave-æske kr. 4,95

651516 Fikst damelomme-tørklæde med påtrykt mønster, 3 stk. ass. i fiks gaveoplægning.. kr. 5,25

651708 Her er et dejligt hvidt herrelommeterklæ- de m. kulørt bort. De får 3 stk. ass. i en fiks gave-æske for kr. 7,65

651514 Nydelige og pynte- lige, kulørte damelomme- tørklæder, 4 stk. ass. i dejlige pastelfarver. I en fiks gaveæske .. kr. 5,95

652116 Søde børnelom- meterklæder med påtrykt billede, 4 stk. ass. i lille fiks gaveæske .. kr. 3,95

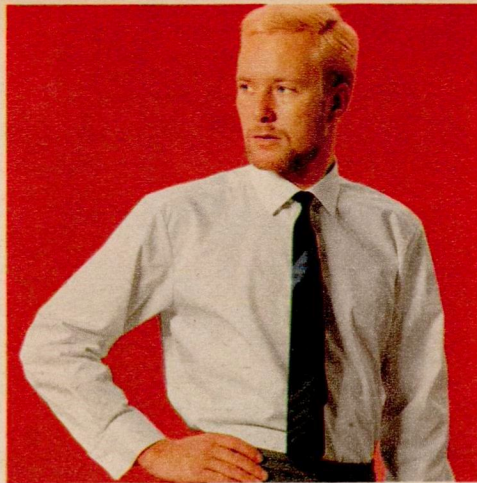
Fiks og elegant damekittel i nylon, knappet ned foran. Med reverskrave, $\frac{3}{4}$ -ærmer, 2 lommer samt bælte kr. **34,95**

Størrelse	40	42	44	46	48
Kongebå	741670	741672	741674	741676	741678
Lyseblå	741680	741682	741684	741686	741688
Rød	741690	741692	741694	741696	741698
Turkis	741700	741702	741704	741706	741708

Den yndige pigenatkjole, der er syet i hvidt, kipret flonel med lyseblåt mønster, har bærestykke til at knappe, drengekrave og $\frac{3}{4}$ -ærmer. En moderne og fiks model til den rigtige pris.

Størrelse	4	6	8	10	12	14
Dess. nr.	744234	744236	744238	744240	744242	744244
Pris kr.	10,35	12,10	13,85	15,50	17,35	19,00

STAFET

SKJORTER

Stafet strygelet er en virkelig dejlig skjorte i hvid poplin, der passer til enhver habit.

Str. 37-44 kr. **39,00**

37	38	39	40
731907	731908	731909	731910
41	42	43	44
731911	731912	731913	731914

Stafet Colonel strygelet er i moderne mønstret nylon. Elegant skjorte, der kan fås i mange mønstre. Str. 37-43 kr. **36,00**

Størrelse	37	38	39
pastelblå, småternet		731458	731459
lysegrå pepitatern	731507	731508	731509
hvid/grå bredstribet	731547	731548	731549
hvid/grå/beige, bredstr.	731587	731588	731589

Størrelse	40	41	42	43
pastelblå, småternet	731460	731461	731462	731463
lysegrå pepitatern	731510	731511	731512	731513
hvid/grå bredstribet	731550	731551	731552	731553
hvid/grå/beige, bredstr.	731590	731591	731592	731593

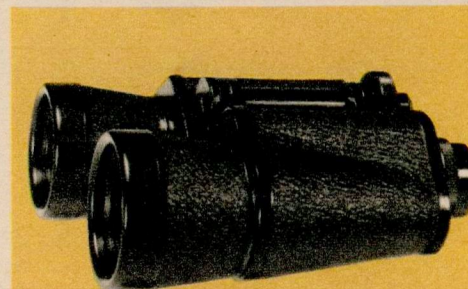
Tilsvarende Stafet nylon, hvid kr. **34,00**

37	38	39	40
731357	731358	731359	731360
41	42	43	44
731361	731362	731363	731364

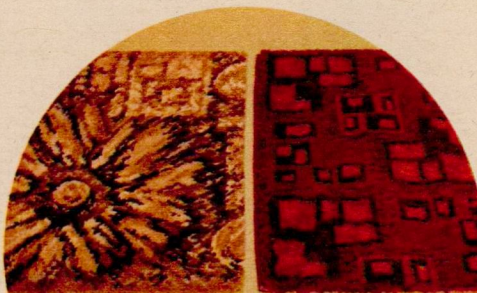

Herren i huset vil synes om denne elegante, blåstråbede pyjamas i prima satinpoplin. Den er let og behagelig, syet i bedste forarbejdning. Føres i str. 48, 50, 52, 54 og 56 kr. **37,50**

Størrelse	48	50	52	54	56
Dess. nr.	728638	728640	728642	728644	728646

456655 En dejlig prismekikkert er manges store ønske. Denne er i prima, japansk fabrikat med 50 mm antirefleksbehandlede okkeltiver og forstørrer 7 gange. I foret etui med rem kr. **135,00**

774953 Rya ...! Dejlig svær og samtidig en blød forligger i ren uld, forstærket med nylon. Føres i dekorativt mønster i rød farve. Størrelse 69x137 cm .. kr. **89,85**
774954 I bronze

89,85

774955 De populære forligger i afghanmønstre i 100 % bomuldsvelour, smuk og meget slidstærk kvalitet, blød og tæt i luven. Str. 58x110 cm

27,85

437652 Yndigt, dekoreret barnesæt, „Lille lam“, bestående af flad og dyb tallerken samt krus i det kendte „Stavangerflint“. Pr. sæt i en fiks gaveæske kun

10,75

467104 De søde og dekorative kobbervasekander med lille messinghank er ikke til at stå for. I højde 10 cm kr. 8,75
467102 I højde 12 cm

11,65

467106 Kobbervasekanden føres også i ovenstående, præsentable størrelse og samme gode udførelse. Højde 18 cm. kun

20,85

466805 Kobber-tekanden hygger og pynter på tebordet. Den har messingtud og -hank samt trægreb på låget. Rumindhold 1 1/4 liter kr.

49,85

444404 Mors kop er fremstillet i fint porcelæn. Den rummer godt og har en meget smuk gulddekoration – en glimrende gaveidé, som enhver mor vil blive glad for kr.
444406 Fars kop, samme smukke udførelse kr.

6,65

444511 Dejligt morgensæt i fint, engelsk stentøj, gul/brun glasur. 6 par kopper og 6 kagetall. kr.

35,40

475010 Yndigt lille, foret metalsmykkeskrin, smukt dekoreret. Når låget løftes på skrinet, spiller det en lille melodi. Størrelse 11x5x6 cm kr.

19,85

444420 Smukke mokka-kopper står ofte øverst på ønskesedlen. Disse er i fineste porcelæn, dekoreret med guld og kenne blomstermotiver, 6 par i fiks gaveæske med klart plasticlåg.. kr.

30,00

448450 Mokka-keer m. gennembrudt rosenmønster i blank spekulum-belægning på messingunderlag. Æske med 6 stk. Pris kr.

11,40

428250 Elegant, meget anvendeligt, tredelt karettfad i rustfrit „Lundtofte“ stål med palisandertræsgreb. Str. 27x12 cm kr.

27,00

429910 Henning Seidelin har tegnet dette dejlige serveringsfad i rustfrit stål. Det har palisandertræsgreb og -fødder, således at fadet kan bruges direkte på bordet uden bordskåner. Str. 36x20 cm.. kr.

37,00

438288 De dekorative „Stavangerflint“ platter er anvendelige både som praktiske smørebrikker og som smukke vægdekorationer. Med forskellige motiver, pr. stk... kr.

6,25

Flotte, sorte scooterstøvler i box-calf, med slidstærke, støbte gummisåler og ægte lammeskindsover i skafter samt lynlås.

I str. 40-46 **87,50**

Størrelse	40	41	42
Dess.nr.	783520	783521	783522

Størrelse	43	44
Dess.nr.	783523	783524

Størrelse	45	46
Dess.nr.	783525	783526

Solide, forede scooter-gummistøvler med lædernarv, formstøbt gummisål samt lynlås.

Str. 35-39 kr. 37,15
Str. 40-46 kr. 47,35

Størrelse	35	36	37
Dess.nr.	783215	783216	783217

Størrelse	38	39	40
Dess.nr.	783218	783219	783220

Størrelse	41	42	43
Dess.nr.	783221	783222	783223

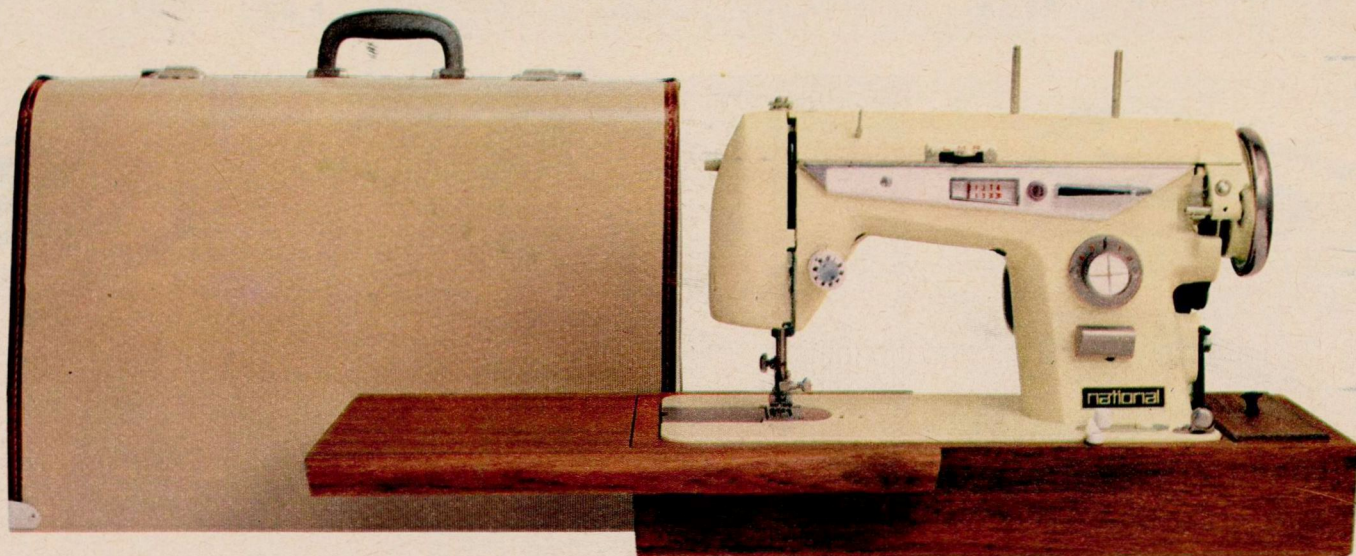
Størrelse	44	45	46
Dess.nr.	783224	783225	783226

493201 Prægtig entrébørste, smukt forarbejdet i mat, lakeret nøddetræ med 7 rækker kunstbørster, sorte i midten og hvide i kanten. Kan også bruges som skohorn. Længde 41 cm kr. **18,85**

432691 Smukt, svensk knivbræt med kvalitets-køkkenværktøj med rustfri, hærdede blade i højglanspoleret udførelse og med imprægnerede træskafter, der kan tåle at komme i vand. 6 stk. ophængt på et pænt teaktræsbræt kr. **48,00**

lige den el-symaskine hun længe har ønsket sig

718290 Den smukke, elfenbensfarvede el-symaskine „National“ broderer, stopper og syr knapper i for Dem, desuden zig-zag, kapsømme, knaphuller, trenser m. v., en luksussymaskine, nem at betjene, let og lydløs. Maskinen, der har rigtigt placeret arbejdslys og bekvem pedal, leveres m. solid, nydelig kuffert. Der er 10 års garanti på maskinen. På motoren 2 års garanti. Bemærk prisen ... kr.

615.-

BRUGSEN

VI MØDES I BRUGSEN OG FÅR DEL I DIVIDENDEN

Vi har her vist Dem et væld af gode gaveideer til hele familien, og der er sikkert også meget, De gerne selv vil have. En del af disse varer findes normalt ikke i Deres Brugs, men vi er altid til Deres tjeneste med hurtigt at skaffe og levere dem.

Den malende eneboer fra Gadbjerg

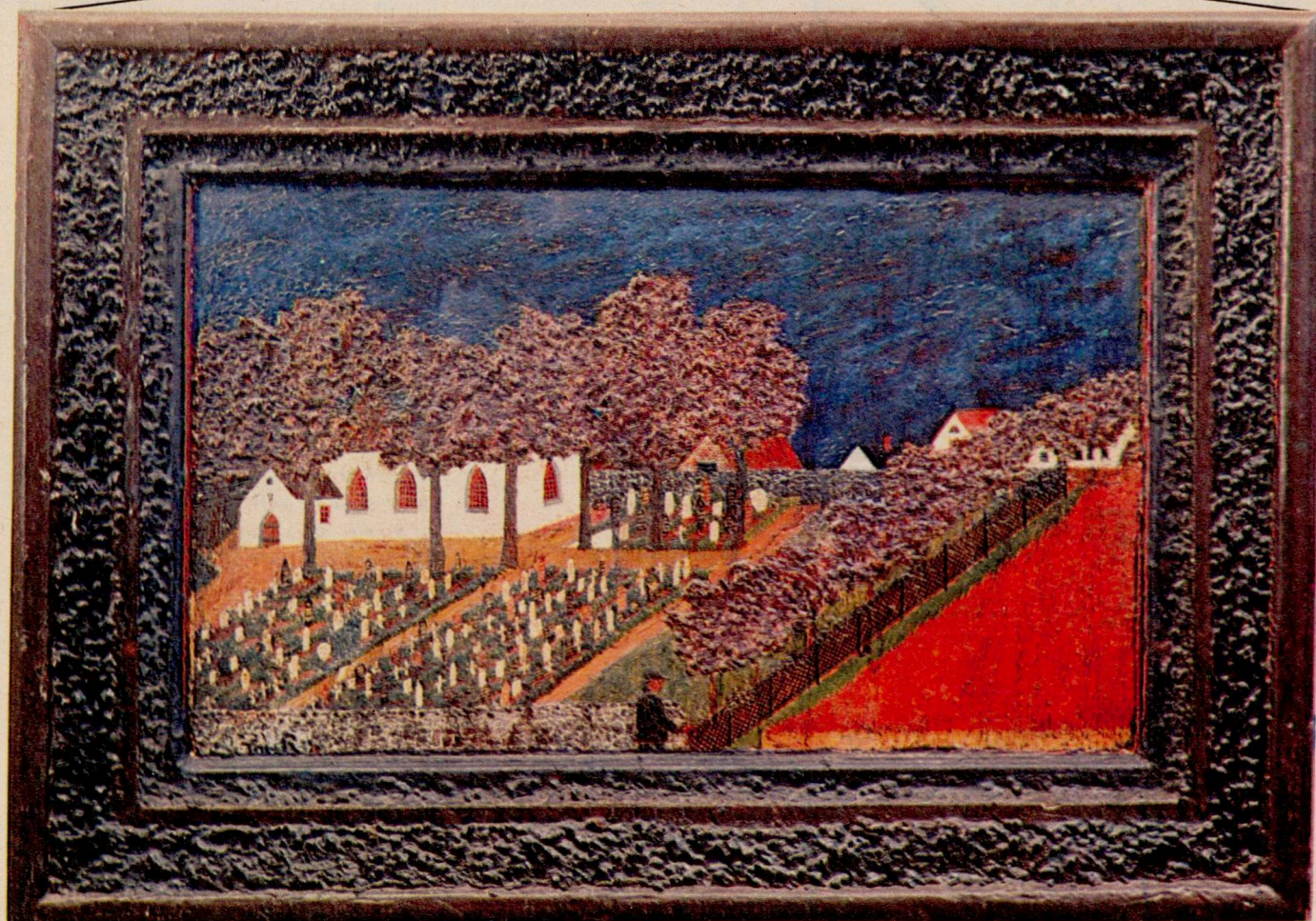
*der først
blev „opdaget“
efter sin
død i foråret*

Når vi siger om et medmenneske, at han eller hun er naiv, er det i almindelighed ikke ment som en anerkendelse. I malerkunsten ligger der imidlertid i dette ord ikke nogen vurdering — snarere tværtimod. Her betyder „naiv“ nærmest enfoldig visdom — en barnlig undren over tilværelsen og naturen, som kunstneren har bevaret livet igennem, og som kommer til udtryk i maleri og tegning i en selvlært stil — en helt personlig stil som regel uden slægtskab med tidens udtryksform eller mode.

Naivismen er en udbredt kunstretning i Sverige, Frankrig og USA, hvorimod Danmark har fostret påfaldende få ægte naive kunstnere.

Maleren *Marinus Rasmussen* fra Gadbjerg ved Vejle, som døde tidligt i foråret i en alder af 86 år, var en af de sjældne und-

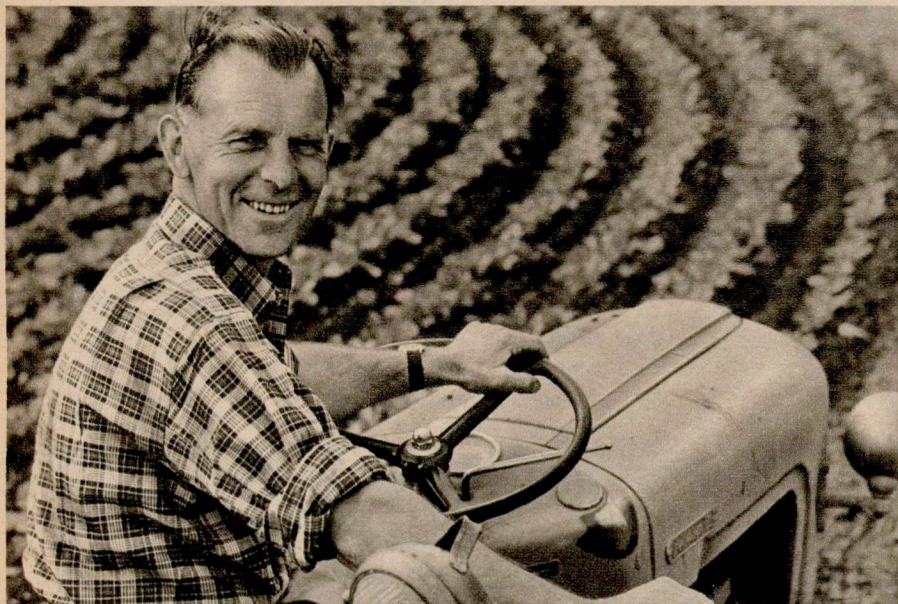
I Gadbjerg ved Vejle levede Marinus Rasmussen som eneboer, indtil han i foråret døde, 86 år gammel. Hvad der optog hans sind, fik han udløsning for gennem ejendommelige malerier, som han aldrig udstillede og aldrig solgte. En af hans meget få personlige venner, museumleder, maleren Robert Dueholm Jessen skildrer her denne ejendommelige skikkelse i dansk kunst:

To af Marinus Rasmussens malerier, øverst et af hans få billeder med mennesker i, herover kirkegården.

- jeg fyrer med vesteuropæiske koks og cinders her på gården. Det er støj- og lugtfrit brændsel - og så har vi jo også plads til at tage hele vort årsforbrug af brændsel hjem på én gang. - Det giver en rar tryghed.

Gårdejer Poul Hansen, Horsted, Jylland

Vesteuropæiske koks og cinders er et moderne, specielt forædlet brændsel til brug i centralfyr og kakkellovne. Det er let at antænde og let at holde ild i. Det brænder tørt, støj- og lugtfrit. Vesteuropæiske koks og cinders giver ingen skadelige afsætninger i skorstenen.

Husk derfor at forlange vesteuropæiske koks og cinders hos Deres brændselshandler næste gang!

De fyrer bedre med

koks og cinders

- det moderne brændsel fra Vesteuropa's hjerte

.....

Send mig venligst udførlige oplysninger om fyring i:

☐ centralfyr ☐ kakkellovn

Navn

Adresse

By

Cinderkoks - Rådhuspladsen 59 - København V

.....

CINDERKOKS informationskontor
er oprettet for Dem
af koksproducenterne i:

BELGIEN - ENGLAND - HOLLAND - VESTTYSKLAND

tagelser fra denne regel. Han var ikke blot en ægte, naiv maler; han var desuden en stor folkekunstner. En af de få - måske den eneste - som overvintrede til atomtiden. Man skal helt tilbage til almuekunsten for at finde oprindelsen til den tradition, som Marinus Rasmussen på så personlig måde videreførte, når han dekorerede sine rammer - oftest med et symbolsk tilhørsforhold til maleriets motiv. Han dekorerede iøvrigt også sine møbler og døre, og hans ejendommelige have med bemalede skulpturer vil være kendt af enhver, der blot én gang har passeret Gadbjerg.

Når man gør sådanne ting, som folk i almindelighed ikke ville finde på, er man som regel ikke, som folk er flest. Det gjaldt i høj grad for Marinus Rasmussen. Han var en ganske ejendommelig personlighed, stærk, egensindig og uendelig svær at kontakte. I hans yngre år kunne et vældigt temperament komme over ham. Tit var årsagen blot en enkelt uovervejbet bemærkning. Hans voldsomme adfærd overraskede mange mennesker, som kun havde opfattet ham som en skikkelig original, og de forføjede sig i almindelighed hurtigst muligt. Denne pludselige vrede forsvandt dog meget snart, hvis man talte roligt til manden.

Marinus Rasmussen var imidlertid slet ikke - som mange troede - sig selv nok. Til tider måtte han have selskab, han søgte da ind til andre mennesker - ofte på ganske mærkelige tidspunkter. Jeg har engang fået hans besøg ved 1-tiden om natten. Han kunne så tale og fortælle i timevis, som oftest uden at opfatte eller ænse, hvad andre sagde.

Hans lange ophold i USA, hvor han som frivillig deltog i første verdenskrig, var nok medvirkende til, at han blev en rodløs mand. Han levede og virkede i Midtjylland, men en stor del af hans jeg var blevet i Staterne, som stadig var noget i retning af et helligt land for ham. Når han følte trang til at meddele sig til sine medmennesker, var det ofte dette lange ophold i USA, han fortalte om - om sin deltagelse i første verdenskrig, om mærkelige oplevelser i Nordamerikas byer og skove. Han kunne slutte sådanne beretninger med at sige:

„Der er wis i grunnen et manne, der hæ' prowet så møj, som a hæ' prowet!“

Meget tyder på, at det var i Staterne, han lærte sig maleriets teknik. Men først da han kom hjem midt i tyverne, begyndte han for alvor at male. Hans forhold til maleriet kan sammenlignes med den berømte amerikanske malerinde, *Grandma' Moses*. Han malede ikke efter naturen omkring sig, men øste som hun af et rigt erindringsstof.

Hans farver er voldsomme, til tider næsten barbariske - de råber og skriger til hinanden. Men det gælder for farver som

*Øverst et af Marinus Rasmussens landskaber,
og nederst et billede med skiløbere,
et erindringsmaleri fra hans tid i Amerika.*

for mennesker: de elskendes afhængighed af hinanden behøver ikke altid at vise sig ved, at de går stille og pænt med hinanden under armen.

Marinus Rasmussen havde et mystisk og religiøst forhold til sine billeder, som han kun nødtigt afhændede. Han troede, at han i så fald mistede noget af sig selv – sin sundhed og kraft. Med stor forkærlighed malede han huse, og det var ikke så mærkeligt, thi han var udlært murer. Også andre bygninger havde hans interesse – enten direkte som motiv eller som centrale holddepunkter i landskabet: kirker, møller, gårde, offentlige bygninger og slotte. Ofte var disse bygninger udført med alle detaljer, men i modsætning til „amatørmaleren“ glemte Marinus Rasmussen aldrig billedets komposition – de store linier.

Kun i få billeder lykkedes det ham at male menneskelige figurer – alligevel er der mennesker på nogle af hans mest fængslende billeder, for eksempel det store interiør med manden og kvinden under lampen. Figurerne er meget ubehjælpsomt malet. Men ser man rigtigt på billeder som dette, vil den modtagelige iagttagelse, at formernes primitive tyngde sammen med farvernes strålende kraft netop er billedets styrke.

Marinus Rasmussen har efterladt sig et livsværk, som meget få havde kendskab til, da han levede, og endnu færre forstod at værdsætte. I dag har hans kunst vakt betydelig opmærksomhed, og en dag vil han få den plads i den danske kunsts historie, som han er selvskreven til: *en af vore sjældne og helt originale naivister.*

ROBERT DUEHOLM JESSEN.

STÆRK UDDELER-KRITIK AF DE PRIVATE BENZINSELSKABER

Advarsel mod kritikløs fornyelse af langtids-kontrakterne

En lang række af landets mange brugsforeninger handler som bekendt med benzin fra de private benzinselskaber. For nylig har *Uddelerbladet*, der er brugsforenings-udgaver medlemsblad, imidlertid set sig nødsaget til meget kraftigt at gøre uddelerne og brugsforeningerne opmærksom på, at der hos disse benzinselskaber er en tilbøjelighed til at udnytte samarbejdet på en måde, som brugsforeningerne ikke kan finde rimeligt eller være tjent med.

Samarbejdet mellem en brugsforening og et privat benzinselskab bygger på en kontrakt. Efter denne kan et privat benzinselskab opsiges kontrakten med 3 måneders varsel, *hvorimod brugsforeningen er bundet i op til 10 år fra kontraktens oprettelse.*

Tidligere har dette forhold ikke spillet nogen rolle, og mange uddelere har nok nærmest betragtet denne passus i kontrakten som bare en formalitet.

Men – skriver *Uddelerbladet* – i dag er forholdet et andet, idet der i adskillige tilfælde er sket, at et benzinselskab anlægger en servicestation inden for en brugsforenings naturlige salgsområde, *selv om denne forening har det pågældende firmas benzin i tanken.* Brugsen får da enten opsagt samarbejdsforholdet med tre måneders varsel eller – hvad måske er det mest almindelige – benzinselskabet venter, til brugsens benzinomsætning på grund af den nye servicestations nærhed daler så meget, at salget går under det minimum, som betinger, at for-

eningen kan beholde sin benzintank. Og resultatet bliver, fortsætter *Uddelerbladet*, at selskabets folk med kontraktmæssig varsel en skønne dag kommer og graver tanken op.

Uddelerbladet nævner som eksempel på de private benzinselskabers fremfærd, at sådanne metoder er blevet anvendt endog i et tilfælde, hvor samarbejdsforholdet mellem selskabet og brugsen var omkring 45 år gammelt.

Uddelerbladet vil ikke hermed lægge sig i vejen for en naturlig udvikling i benzinselskabernes salgsnet, men bladet understreger meget kraftigt, at *vil de private benzinselskaber holde på deres tre måneders opsigelsesvarsel, må brugsforeningerne kræve samme ret.* Det må ikke være sådan, at den ene part fuldstændig har magten over den anden i et samarbejdsforhold.

Konklusionen af dette må være – siger Uddelerbladet – at der fremover ikke af brugsforeningerne bliver underskrevet flere af den slags kontrakter.

Uddelerbladet peger videre på, at de private benzinselskaber på samme måde – altså gennem ensidige langtidskontrakter – prøver at binde landmænd til at aftage farvet benzin og gasolie til deres motoriserede redskaber. Endog i tilfælde, hvor de pågældende selv ejer jordtankene!

Uddelerne bør derfor henstille til landmændene ikke at skrive under på sådanne kontrakter.

Uddelerbladets kritik af de private benzin-

selskabers adfærd har affødt stærkt røre i uddelerkredse. I et indlæg i bladet skriver således uddeler T. Krogh Jensen, Vittrup, at en brugsforening ved en samarbejdskontrakt udløb blot kan lade være med at skrive under på en ny og i stedet lade den gamle kontrakt bestå, hvorved begge parter har lige opsigelsesfrist, dvs. tre måneder.

Han vil dog gerne gøre kraftigt opmærksom på, at *der findes en anden – og mere rimelig – udvej, nemlig at oprette kontrakt med benzinselskabet OK (Nordiske Oliekonsumenters Indkøbsselskab), som FDB er medstifter af.* Sådan gjorde vi i vor brugs, skriver hr. Krogh Jensen, da den 10-årige overenskomst med det private benzinselskab i år muliggjorde opsigelse.

Mange uddelere vil måske spørge: Kan det betale sig at have en benzintank stående, som uddeleren og hans personale skal være parat til at betjene ikke blot i butikkens åbningstid, men måske også udenfor. Disse betænkeligheder gælder ikke for en OK-tank, siger Krogh Jensen, idet den kan anvendes til *betjening* om dagen og til *selvbetjening* om aftenen og natten og på helligdage. *Overgang til en sådan OK-tank har for brugsforeningen i Vittrup betydet, at det årlige benzinsalg er steget fra 20.000 liter til 60-70.000 liter!*

Uden tvivl – bemærker uddeler Krogh Jensen hertil – vil de motorkørende værdsætte den service, som en sådan OK-tank yder; i særlig grad på de tider, hvor servicestationer og andre tankanlæg er lukkede. Og de 3-4 øre, som OK-benzinen er billigere, vil sikkert også trække kunder til, sådan som vi allerede har erfaret hos os.

Endelig peger uddeler Krogh Jensen på, at samarbejdet mellem OK og de to store andels-brændselsforeninger nu betyder, at brugser, grovvareforeninger og de enkelte landmænd kan få ikke blot deres benzin og gasolie-forbrug dækket gennem andelsbevægelsen, men også deres forbrug af brændselsolie. Derfor er i dag ingen af disse fremtidig afhængig af de private benzinselskabers ensidigt udformede samarbejdskontrakter. Og derfor er der overhovedet ingen grund til, efterhånden som kontrakterne med de private benzinselskaber udløber, at forny dem på de af selskaberne dikterede betingelser.

Også i denne måned
kan De få
GRANADA
- en topfin
mærkecerut til
kun **38** øre

Populær facon - der er ikke
sparet på de fine Java-tobakker.
Fås i 10 og 50 stk.

356 A

TEDDY
VENTILSUT
med skumgummi

BLIVER ALDRIG FLAD

Ringen kan ikke knække
TEDDY VENTILSUT er en ny, praktisk sut.
Den kan ikke blive flad, for den lille ventil
inden i giver luften fri passage
Og på grund af det lille skumgummiindlæg
kan sutten heller ikke bides over af den lille

Dansk patent nr. 93868

NAVNEFORANDRING

I bladet *Motor* finder vi disse betragtninger:

For fremtiden vil den Renault-model, der hedder Major, ikke hedde Major, men 1100. Det skyldes en henstilling fra Fællesforeningen for Danmarks Brugsforeninger, der kalder forskellige ting Major, og det er uheldigt, når flere ting hedder det samme. Man kan forestille sig husmoderens skuffelse, når hendes mand går hjemmefra med en bemærkning om, at nu går han hen og køber en Major og så kommer hjem med et strygebræt eller en cocktailmixer. Omvendt vil det afstedkomme sjælelige rystelser, når man vinder en Major på en lodseddel, og det så viser sig at være en bil. (Rystelserne kommer af, at man lige har solgt lodsedlen for 100 kr. til naboen i den sikre tro, at man kun har vundet en kagerulle på den.)

Megen tilfredshed vil således blive resultatet af navneforandringen, men en del bekymring er der dog stadig – hvordan vil brugsforeningerne finde ud af, hvornår en Major er en grill-ovn, og hvornår den er et køleskab?

Indehaveren af telefonnummeret 1100 forbereder i øvrigt en klage til Renault, slutter *Motor* sine betragtninger, og skriver, at ved et rent tilfælde indehaves nummeret af en *major* i Frelsens Hær.

BRUGSFORENINGS-JUBILÆER: 75 år: Højby Sjælland Brugsforening, 11. december. 50 år: Dybvad Brugsforening, 12. december.

UNDERDIREKTØR Poul E. Jakobsen (FDBs konsulenttjeneste) er indvalgt som medlem af et af undervisningsministeriet nedsat undervisningsudvalg angående handelsuddannelsen. Kontorchef i FDB, *E. Oxe*, er samtidig udpeget som suppleant.

KOOPERATIVE Husmoderforeningers Landsforening, der omfattede lokalforeninger i Storkøbenhavn og i nogle provinsbyer, er nu definitivt sammensluttet med Brugsforeningernes Husmoderudvalg (som i dette forår blev dannet under en forbrugerkonference i FDBs hovedkontor). Husmoderudvalget har fået overladt den repræsentationsret i henholdsvis Statens Husholdningsråd og Forbrugerrådet, som landsforeningen hidtil har besiddet. Landsforeningens tidligere formand, fru *Carla Poulsen*, Silkeborg, der i foråret blev indvalgt i husmoderudvalget, er af dette udpeget til at fungere videre i Statens Husholdningsråd. I forbrugerrådet repræsenteres det af fruene *Ingeborg Fischer* og *Inge Christensen*, endelig repræsenteres husmoderudvalget i internationale organisationer af sin formand, fru *Karen Appelt*.

Ikke 395 men 585 kr.

Prisen på Major Strygerulle er ikke 395 kr., som det ved en fejltagelse er blevet oplyst i sidste nummer af *Forbruger Nyt*, men 585 kr.

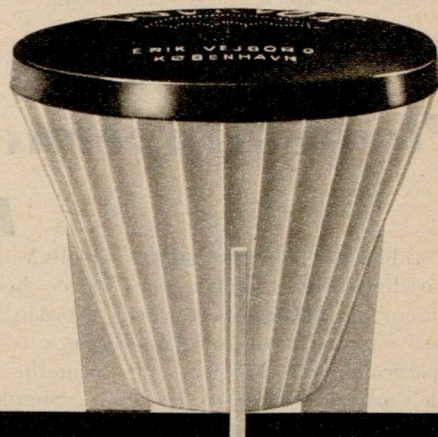
– en usynlig paraply over Deres frisure

LOCKVOX

LOCKVOX beskytter som en usynlig paraply Deres dyre krøller mod fugtighed. LOCKVOX beskytter håret mod slid fra kam og børste. Men frem for alt giver LOCKVOX glans og skønhed til Deres hår. Gør som Deres frisør. Børst Deres hår med LOCKVOX – den vandskyende frisurevoks. Brug altid LOCKVOX før De bruger hårlak – det skåner håret.

Krukke kr. 5,25

– en mærkevare fra ERIK VEJBORG

– til permanentet hår.....

forbruger nyt

redigeret af Bodil M. Begtrup

Køleskabets pleje

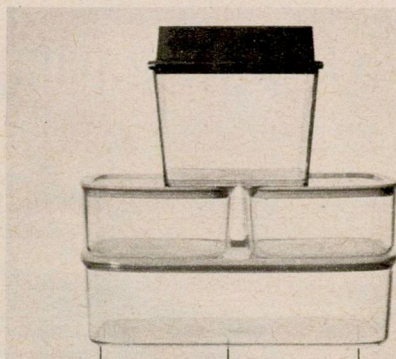
Afrim og vask køleskabet en gang om ugen. Sådan står der i mange køleskabs-brugsanvisninger. Men gør man det? Sikkert kun ganske få super-husmødre. For det tager ca. en timestid at rengøre et køleskab på 125-170 liter, og hertil må lægges den tid, det tager at afrime det, hvis man ikke har de nyere modeller med automatisk afrimning.

Alting kan overdrives, og vi mener, at hvis køleskabet passes rigtigt, så skulle den grundige rengøring og afrimning ikke være nødvendig mere end cirka én gang om måneden. Forudsætningen for vor påstand er dog, at alt i køleskabet er tildækket (også mælke- og flødeflasker), og at køleskabsdøren aldrig er åben mere end de få sekunder det varer at få maden ud af og ind i skabet. Fordelen ved at overholde disse to ting er ikke alene sparet rengøringstid, fordi rummet ikke rimer så hurtigt til, og maden får ikke „køleskabs-smag“ eller optager lugt fra skabets forskelligartede indhold.

Da de moderne boligers spisekamre i reglen er så lune, at kun de „tørre“ madvarer kan opbevares der, er køleskabet i reglen godt pakket, især hvis det ikke kan aflastes i den kolde årstid af en altan – eller året rundt af en kølig kælder.

Der kan være meget i et køleskab, hvis maden omhældes i køleskabsboxe eller pakkes i aluminiumsfolie, plastposer eller den nye Vita-film, som netop er fremme i brugsen.

Køleskabsboxe fås stykvis eller i sæt i varierende størrelser, kvaliteter og priser. Alle FDB-mærkede køleskabsboxe er gennemprø-

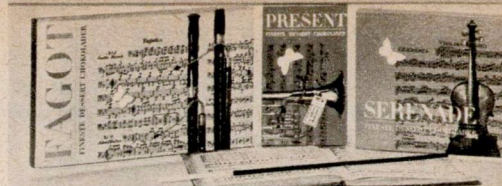

vet i FDBs prøvekokken, og oplysninger om de tåler temperaturer indtil 100 eller 80 grader følger med varen. De er alle lugtfri og alle forsynede med låg, men naturligvis er nogle mere holdbare end andre, alt efter prisen.

De dejlige luranboxe er glasklare med forskelligtfarvede låg. De er meget solide, men også dyrere end andre glasklare boxe. De har yderligere den fordel, at lågene er formede, så de kan sættes omvendt i boxen og fungere som en flad skål, der kan tildækkes med folie eller Vita-film.

* *Aluminiumsfolie, plastposer og Vita-film* er beregnet til at pakke kød, fisk, pølse og grøntsager ind i, inden det lægges i køleskabet. Det beskytter mod lugt, smag og udtørring, og pakket på denne måde tager varerne kun den højst nødvendige plads op.

* *Tro ikke køleskabsannoncernes farvestrålende billeder*, der tit viser skabet fyldt op med konserver, uindpakket kød, fisk og pølser. Annoncernes ønske om blikfang og et „fotogent“ billede støder sammen med sagskundskaben. Det er sjældent den sidste, der går af med sejren.

Velsmagende gave

* Det er unødvendigt at have *helkonserver* som dåsesupper, grøntsager, torskerogn, kødkonserver, fiskeboller m. m. i køleskabet. Derimod må *halvkonserver* som gaffelbidder, kryddersild, benfri sild o. l. i køleskabet, hvis man ikke har et rum, hvor temperaturen kan holdes omkring 8-10 grader. Kød, fisk, pølser, ost og andet må opbevares indpakket, hvis varen skal bevare smag og kvalitet, og skabet ikke komme til at lugte.

* *Rengøringen.* Den hurtigste og nemmeste måde at afrime køleskabet på er:

- 1 Afbryde strømmen.
- 2 Tømme skabet.
- 3 Sætte skåle med kogende vand i skabet (aldrig en kedel taget direkte fra varmen).
- 4 Lukke skabsdøren.

Efter 15-20 minutters forløb kan rimlaget løsnes og opsamles i store flager. Skabet vaskes grundigt i tyndt, hedt sulfvand og derefter i rent varmt vand tilsat *Majoren* (der virker desinficerende). Glem ikke dørens lister, som vaskes både indvendigt og udvendigt, da der kan samle sig spildt mælk eller andet flydende under listerne.

Forbruger-Nyt takker for mange læserbreve med gode råd om køleskabets rengøring. De fleste tilråder at afrime med støvsugerens „varme ende“. Efter vore erfaringer er denne metode besværligere og langsommere end varm-vands-metoden.

Plæneklippernes pleje

I 1965 blev der leveret ca. 26.000 plæneklippere gennem brugsforeningerne til Danmarks haver, hvoraf omtrent halvdelen er motorplæneklippere. Nu står de stille i måneder. Er de rensed og efterset, så de er startklare til næste sæson?

Det betaler sig at passe sin plæneklipper, hvadenten den er motoriseret eller en håndmaskine.

FDBs Major-plæneklipper-ekspert giver her fire anvisninger på, hvordan motorplæneklipperen gøres i stand, inden den går i vinterhi.

1. Sørg for, at der ikke er benzin i tanken. Benzin, som henstår, er tilbøjelig til at trække hinde, som kan tilstoppe de fine rør i karburatoren. Kør motoren tom for benzin eller brug en hævert.

2. Tøm bundkarret for gammel olie, og fyld frisk på (SAE 30). Rens luftfiltret og væd med olie, ca. 2 spskf. af samme slags, som anvendes til bundkarret.

3. Skru tændrøret af og fyld ca. 2 spskf. olie i tændrørshullet. Træk langsomt et par gange i startsnoren, så olien fordeles i cylinderen. Monter derefter det rengjorte tændrør.

4. Rengør både motor, skjold og hjul. Stryg et tyndt lag olie under skjoldet – gerne med den aftap-

pede olie. Sæt motorklæneklipperen et tørt sted, overdækket eller pakket i plasticfolie.

Hvis man ikke selv kan ordne disse ting, eller et serviceeftersyn er nødvendigt, så send plæneklipperen til eftersyn nu, hvor servicestationerne ikke har så travlt. Venter man til hen på foråret, er der risiko for at måtte vente et par uger for eftersynet kan foretages, og det kan være ærgerligt, for græsset venter ikke med at vokse.

Det samme gælder for de almindelige hånd-plæneklippere.

Fagot, Serenade og Present er navnene på FDBs chokoladefabriks fineste dessert chokolader. Æskerne er udsøgt smukt dekoreret med fagot eller violin og lette musiktemaer i noder. Det er for en gangs skyld en munter og original idé. På æskernes bagside og indeni låget er indholdet gengivet i tydelige billeder, også det er en fin idé. Det ses, at indholdet ene er fyldte chokolader som f. eks. druer i cognac, kirsebær i rom, blød og hård nougat, ren marcipan og marcipan rørt op med pommerans, trøffel og daddel.

Vi har budt os selv og mange gæster dessertchokolader, og brugt dem som gaver, og høstet megen ros både for overtrækkets og fylkets fine kvalitet og æskernes smukke udseende. Andre kan trygt gøre det samme.

Måske har brugsen ikke altid hele udvalget af dessertchokolader hjemme, men får De brug for en gaveæske, så bestil den nogle dage forinden. *Fagot* er en meget stor æske til 16 kr., *Serenade* er en stor æske til 12,45, *Present* er en pæn størrelse til 6,35.

THE

Den meget fine *Darjeeling cirkel-the* fås nu også i en pakning med 10 breve til 1,15. Det er kun elleve og en halv øre for et par store kopper god, stærk the tilberedt på få minutter. Thebrevet lægges i thepotten eller koppen, kogende vand skænkes på, theen trækker i fem minutter og er klar til at nydes. Med en pakke thebreve i tasken eller lommen, er man altid sikker på at kunne få en god kop the på rejser og udflugter.

Er familien ikke de helt store the-drikkere, så vil det vække glæde hos the-glade gæster, om der er en pakke cirkel-thebreve i beredskab. Og hvorfor ikke selv prøve, hvordan en virkelig god kop the smager, og hvor stimulerende den er ikke mindst på en råkold dag. Mange mennesker tåler iøvrigt the bedre end kaffe, og selvom en kop cirkel-kaffe altid er dejlig, så er det ingen dårlig idé at tage sig en kop the ind imellem de mange kopper kaffe.

FILM

En god og praktisk nyhed, beregnet til dækning og beskyttelse af mad i køleskabe eller spisekammer, er Vita-filmen, der adskiller sig fra den udmærkede aluminiumsfolie ved, at den er helt gennemsigtig, så man kan se, hvad den dækker, og fra plastposerne ved, at filmen er selvhæftende. Der skal hverken bruges gummibånd, klæbestrimmel eller andet til overbinding. Vita-film kan pakkes om kød, fisk og grøntsager og fæstnes over skåle eller lægges over pølsens, ostens eller brødets snitflader. Den beskytter mod støv og snavs og mod indtørring. Filmen leveres i en rulle i papkarton forsynet med en afrivningskant i metal. Hver rulle koster ca. 2,65 for ca. 16 meter Vita-film, 30 cm bredt.

VITAMINER

Den daglige vitaminpille *Vitotal*, som foruden at dække døgnbehovet for A, B, C og D-vitamin, er nu også tilsat mineralerne magnesium, zink, kobolt og jern. Pillerne fås i glas med 100 stk. til 4,48, glas med 300 stk. koster 11,95. Da man for at være på den sikre side med hensyn til de livsvigtige vitaminer bør tage en pille dagligt lige til sommer, betaler det sig at købe de store glas.

Foruden *Vitotal* har brugsen også *Bevinal*, som indeholder alle B-vitamin-komponenter. De fås i glas med 100 stk. og 250 stk. til henholdsvis 2,30 og 4,70.

Ascorbinsyretabletter i dåser med 100 og 250 stk. koster henholdsvis 1,48 og 2,83. De er velegnede til småbørns tilskud af C-vitamin og til alle, der efter en sløjhedperiode trænger til et ekstra tilskud af C-vitamin.

KAGEDÅSE

Årets julekagedåse er med lyseblåt låg dekoreret med Kristtjørnmotiv og med almueblå underdel. Det er en virkelig nydelig kagedåse til 3,35 kr. Hvis tiden og fliden tillader det, så er en sådan kagedåse, fyldt med julekager, en af de gaver, der glæder og luner mere end andre langt kostbarere – ikke mindst til den husmor, der har ude-erhverv.

SVAR

Flere læsere har spurgt, om de fortsat kunne bruge *Nurén* til vask og rengøring af lyse ting, efter at det er farvet lyserødt. Der er også spurgt om, hvorfor *Nurén* i det hele taget farves.

* FDBs sæbefabrik svarer, at man begyndte at farve *Nurén*'en samtidig med, at man gik over til at bruge et syndet, der biologisk er mere „blødt“ end det, man anvendte tidligere. De „bløde“ syndeter nedbrydes hurtigere, og det er derfor ønskeligt, af hensyn til eventuel forurening af vandet ved kloakudløb, at de benyttes ved frem-

stillingen af syntetiske vaske-midler.

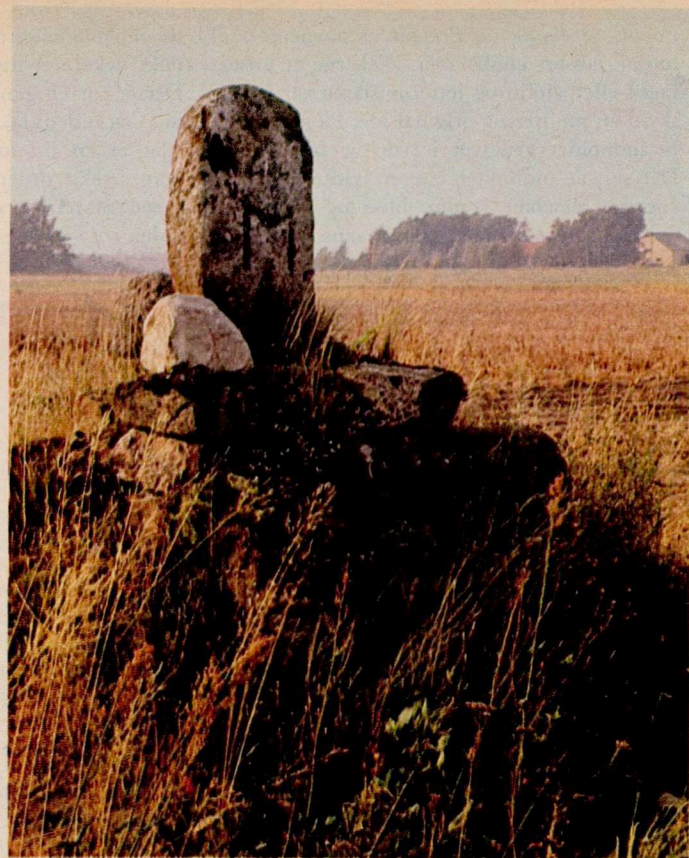
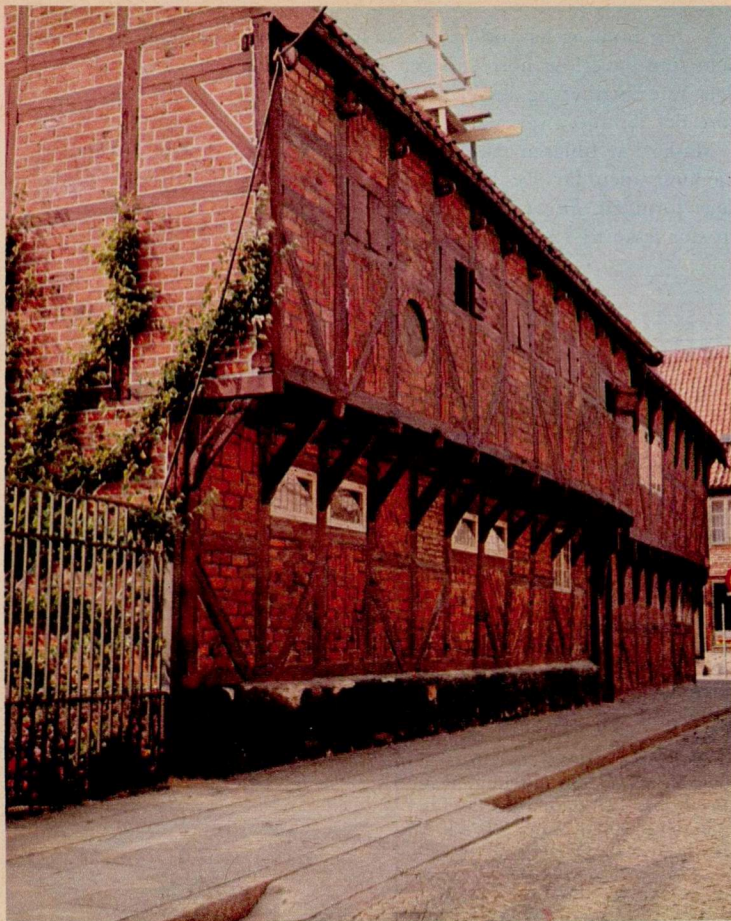
Farven er den samme som anvendes i *Super-Nurén* og i toilet-sæber. Den har aldrig givet anledning til reklamationer for afsmitning på f. eks. håndklæder eller viskestykker. Man kan for den sags skyld godt vaske hvidt tøj i ufortyndet *Nurén*, farven skylles øjeblikkeligt ud af tøjet med skyllevandet. Farvestoffet er tilsat, fordi det har vist sig, at de fleste forbrugere kan lide, at opvaskemidler er farvede og iøvrigt også let parfumerede. Farven tjener også det fornuftige formål at gøre det lettere at se, hvor meget opvaskemiddel der er kommet i opvaskevandet.

Nurén er uparfumeret og ikke så koncentreret som *Super-Nurén*, men også billigere. Mange husmødre foretrækker *Nurén*, fordi man ikke behøver at tage det så nøje med doseringen som med *Super-Nurén* og måske også, fordi det er uparfumeret. FDBs sæbefabrik forsøger på denne måde at tilpasse dette vigtige produkt i dagligdagen til både tilhængere og modstandere af vellugtende opvaskevand.

Både *Nurén* og *Super-Nurén* er i forhold til koncentration og kvalitet blandt de billigste på markedet. *Nurén* koster 2,45 for én liter, *Super-Nurén* (mere koncentreret) koster 2,65 for 450 ml.

Kan den udmærkede *Dinarskocreme* i glas ikke fremstilles i to størrelser i de mest brugte farver? En familie med børn bruger hurtigt det lille glas, og kunne et større fås, ville det måske tilmed blive forholdsvis billigere? Venligst E. B., Ålborg.

* *Dinarskocreme* fås foruden i glas også i tube. Det er forsøgt at sælge *Dinar* i store tuber, men uden succes, og man tror ikke resultatet vil være bedre med glassene. Dertil kommer, at tuben anses for at være den bedste emballage til skocreme, da den beskytter mod udtørring, og det er nemmere at dosere cremen i passende mængde fra tuben.

SKAL VI GEN- EROBRE SKÅNE — SOM FERIELAND?

„Kommunerne og fritiden“ er navnet på en konference, som på foranledning af Øresundsrådets fritidsudvalg i disse dage holdes i København. Blandt indledderne var den svenske landbrugsminister Erik Holmqvist, idet et af de problemer, som konferencen skulle beskæftige sig med, var mulighederne for en organiseret udnyttelse af Skåne som dansk fritidsområde. For nylig er der også fremsat planer om at lade danske kommuner få adgang til at opkøbe jord til feriebyer o. l. på den anden side Øresund. I anledning af disse „genereringsplaner“ gives her i tekst og billeder en introduktion til den tidligere danske landsdel.

SIDEN den 26. februar 1658 har Skåne som bekendt hørt under Sverige. Denne dag blev en menneskelig fuldbyrkelse af noget, som naturen begyndte på allerede i Maglemosetiden cirka 7000 år før vor tidsregning. Indtil da hængte Skåne og Sjælland sammen, forbundet med en landtange. Men en lunefuld natur og menneskelig tåbelighed har gjort hver sit til at kappe forbindelsen mellem Danmark og Skåne.

Den dag, da broen over Øresund er en kendsgerning, er Maglemosetidens geografiske tilstand altså tildels genoprettet. Skal vi i Danmark så begynde forfra med erobring af Skåne?

Tilsyneladende ja.

Der regnes i hvert fald med, at jord- og pladshungrende danskere til den tid vil styrte

over Øresundsbroen i ferier og weekend'er for i Skåne at finde det, de ikke kan finde hjemme; specielt ikke på Sjælland. For at denne invasion ikke skal få planløshedens karakter, er allerede nu kræfter i gang for at lade danskerens indrykning i dette kommende ferie- og weekendland foregå på velorganiseret måde. Det er det såkaldte Øresundsråd (bestående af svenske og danske politikere og teknikere), som har taget initiativet hertil, og blandt andet overvejer det forslag om at lade kommunerne på den danske side af Øresund få adgang til at købe jord op i Skåne med anlæggelse af feriebyer og fritidsarealer for øje.

Når der henvises til, at der er god plads i Skåne, vil det sige efter danske forhold. Efter svensk målestok er Skåne derimod både tæt befolket og stærkt opdyrket. I areal er Skåne kun 2,5 procent af hele Sverige, men her findes næsten 12 pct. af hele den svenske befolkning og 15 pct. af al svensk agerjord.

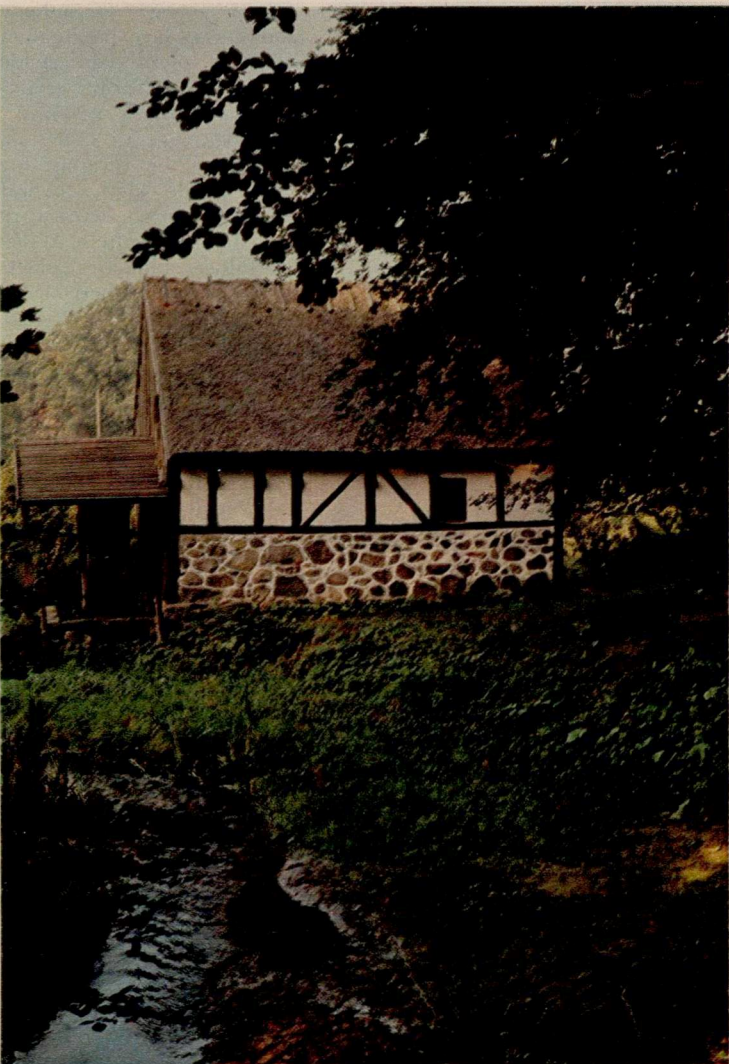
Og for at blive ved landbruget: cirka en fjerdedel af al Sveriges smør og en trediedel af alle Sveriges slagterisvin kommer også fra Skåne. Hvis man heraf vil udlede, at i Skåne er næsten alle landmænd, tager man ganske al-

Ingen skånsk by har bevaret så mange gamle bygninger som Ystad. Pilgrändshuset (til venstre) menes således at være Nordens ældste bindingsværksbygning. Ved siden af ses en af de smukke gamle milesten af granit, mens billedet øverst til højre viser det store stenbrud ved Dalby, hvor hovedvej 12 skærer nordenden af Romeleåsen. Billedet derunder viser Gamlegårdens vandmølle – et lille frilandsmuseum ved Östarps gæstgivergård.

vorligt fejl. Kun en femtedel af befolkningen har en eller anden tilknytning til landbruget – og det skyldes, at i Skåne er man langt længere fremme i retning af stordrift og strukturændring, end det danske landbrug er.

Den enkelte landmand er heller ikke landmand på samme måde som før. De, der for eksempel har svin, har det i den helt store stil – og giver sig så ikke af med andet. Der er landmænd, som producerer 8–10.000 slagtesvin om året. Og har lagt denne produktion så rationelt tilrette, at to mand kan klare hele bedriften.

Medaljens bagside er, at

mangen en landmand er forvandlet til kontraktavler for store, private fødevarekoncerner, som efterhånden reducerer ham til en, der blot lægger jord til for en betaling, som han selv får mindre og mindre indflydelse på.

En følge heraf er, at massevis af små landbrug er blevet nedlagt; jorden er opslugt af større gårde; familien flyttet til byen, og ejendommen står nu som ødegård – ret en lækerbidsken for en by-familie, der søger en feriebolig i fredelige, landlege omgivelser. I Vestsåne er det i dag næppe til at opdrive en sådan ødegård til rimelig pris – de svenske storbyers beboere har forlængst været på tærne, men i det nordøstlige Skåne er der stadig chancer.

For den, der besøger Skåne i eget køretøj, er et vidtforgrent vejnet til disposition. Men man kan også rejse i Skåne med toget. Ejendommelig nok kom den første jernbanelinie (fra Malmø til Lund i 1856) ikke af hensyn til trafikken mellem de store byer. Nej, de første statslige jernbanestrækninger var tænkt som støtteaktioner for afsides beliggende bygder, idet de store kystbyer, Hålsingborg, Ystad, Kristiansstad m. fl. meget ville have sig frabedt at blive forbundet med jernbane,

som kunne blive en alvorlig konkurrent til disse byers indbringende kyst-skibsfart. Sådan noget kan man mene – men ikke rigtigt sige højt, så derfor henviste disse byer i stedet til, at jernbaner er noget, der af militære grunde bør ligge langt inde i landet, så de ikke kan blive beskudt af en fjendtlig flådes kanoner!

Til gengæld myldrede det frem med små private jernbaner, der levede i indbyrdes krig og gjorde alt for at genere hinanden. Som for eksempel at forhindre lokomotiv og vogne til en nyåbnet bane i at komme frem. Det blev blandt andet prøvet af en konkurrent, da en privatbane ved Ivösjön skulle åbne i 1894. Da den nye banes materiel nåede frem til konkurrentens spor, var der lagt spærring ud: hertil og ikke længere! I bedste Vild Vest-stil brød den nye banes ejer, greve *Frederik Posse* i nattens mulm og mørke den fjendtlige banes skinner op og flyttede om på dem, så han kunne smutte uden om spærringen! Det kostede ham godt nok tre måneder i Landskronas slotsfængsel (han var trods alt greve!), men det tog han med sindsro; skulle hans tog på ikke færre end 26 vogne have været frag-

(Fortsættes næste side) ►

tet ad landevejen, ville det have ruineret ham.

Det var navnlig til transport af sukkerroer og korn, at disse private baner blev bygget – i dag er deres rolle forlængst udspillet og de fleste nedlagt. Sukkerroer og korn var dengang Skånes store eksportartikler. Men industrien var dog allerede ved at overgå landbruget både i pengeomsætning og i antallet af beskæftigede.

Med den trang til selvhævdelse, som er små nationers privilegium, kan vi frejdigt påstå, at Skånes industri for en stor dels vedkommende skyldes dansk initiativ.

Skånes – og i øvrigt hele Sveriges – ældste industrivirksomhed er papirfabrikken Klippan nord for Söderåsen. Den blev grundlagt i 1575 af Tycho Brahes morbror, *Sten Bille*. Her blev i flere århundreder fremstillet papir af gamle klude. Op mod 200 pjaltekræmmere, udstyret med særligt pjaltekræmmer-pas, drog landsdelen rundt for at opdrive råvarer, indtil man midt i forrige århundrede fandt på at lave papir af et betydeligt mere nærliggende materiale: træ. Når det gælder finere varer som luksus-skivepapir og papir til bibler og salmebøger, er råvaren dog stadig gamle klude, hvoraf man altså kan se, at vejen fra den dybeste fornødelse til den glansfulde ophøjelse undertiden kan være besynderlig kort.

Malmø-forstaden Limhamns rygende cementskorstene er også i gæld til os.

I sidste halvdel af forrige århundrede lå en lille cementfabrik i Rødvig på Stevns. Kalk havde man nok af her, men ler, der er en nødvendig bestanddel i produktionen, måtte hentes i Lomma nord for Malmø. Omkring 1890 kom driftige handelsfolk i Malmø på, at det da vist var en idé at udnytte leret selv, og en svensk cementfabrik blev bygget ved Lomma. Alt mens man til skåningernes store forundring morede sig kongeligt i Rødvig over det. Årsagen til danskernes munterhed gik først op for de nye industrifolk, da fabrikken begyndte at producere og måtte hente kalken i Limhamn syd for Malmø. Da fandt man nemlig ud af, at til cementfabrikationen anvendes tre

„Skåne er en kyst,“ har en svensk forfatter påstået. Det er naturligvis stærkt overdrevet, men påstanden peger på et af de vigtigste elementer i det skånske landskabsbillede. Fra tre sider bruser havet mod Skånes kyster; mere end halvdelen af alle skåninger fødes tæt ved havet, og kysten har også tiltrukket sig hovedparten af Skånes byer. Kysten er derfor også sommerturisternes land – så meget mere, som de i Danmark velkendte Privat-skilte er ukendte ved den svenske strand! På kortet herover ser man de vigtigste badesteder angivet som sorte prikker. For den, der kommer fra det flade danske landskab, vil det måske i højere grad være de store åser eller det næsten vildmark-agtige skov- og mose-terræn i Nordøstskåne, der virker dragende. Hvad Skåne herudover har at byde sine turister, giver kortet også et indtryk af. Signaturer og tegninger fortæller således, hvor man kan finde Skånes arkæologiske fortid; hvor de smukkeste slotte ligger, ligesom de i artiklen omtalte, hyggelige gæstgivergårde er markeret.

gange så megen kalk som ler. Man havde med andre ord bygget fabrikken ved det forkerte råstof-leje. En ny fabrik måtte så bygges i Limhamn, og den gamle i Lomma blev nedlagt.

Fortidig dansk indflydelse mærkes i det hele taget på mange måder i Skåne. Det var *dronning Margrethe*, der i 1300-tallet bestemte, at der skulle bygges gæstgivergårde med fire miles afstand langs de store landeveje og hun gav dem samtidig en anseelse, som de – selv om placerings-møn-stret forlængst er gået i styk-ker – har bevaret den dag i dag. En skånsk gæstgivergård er andet og mere end en dansk kro; den er et egns-center, omkring hvilket der udfolder sig et folkeligt liv i både lystighed og alvor, og gæstgiveren har alle dage været en standsperson; tidligere udpeget af selveste landshøvdingen blandt særligt betroede mænd. Og gæstgiverens hustru blev tituleret *frue* af bønder og tjene-stefolk!

Takket være Edvard Persson-filmen „Landevejskroen“ er *Spången* på Søderåsens nordside nok Skånes mest

navnkundige gæstgivergård – idyllisk beliggende ved den smukt kuperede Rönneå-dal. Ikke langt herfra ligger klip-pedalen *Skäraliden*, hvor snaphanerne havde et af deres sikre tilholdssteder i kampen mod landets nye herrer: sven-skerne.

Snaphanernes danske navn, gøngerne (jævnfør Gønge-høvdingen), stammer fra, at de navnlig opererede i grænse-området til Småland: *Västra* og *Östra Göinge* herreder. Et skovdistrikt, der gav glimren-de muligheder for denne 1700-tallets partisankrig. I Östra Göinges skove ligger byen *Broby*, hvor en enkelt mand, forfatteren og hjemstavnsfor-skeren *Per Johnsson* har skabt Göinge-museet. Det består af en række historiske træbygning-er, således en bondegård fra snaphane-tiden, der blandt andet rummer en kortløbet snaphane-bøsse, lavet af den lokale smed. Et våben der i primitiv effektivitet er nært beslægtet med de „stenguns“ (maskinpistoler), der på ille-gale værksteder blev lavet af den danske modstandsbevæ-gelse under besættelsen.

Enten man vil studere hi-storie eller nyde naturen, har Skåne meget at byde på. Med sine godt 11.000 kvadratkilo-meter er Skåne en halv gang større end Sjælland – altså ikke større, end at man på selv en kort ferie kan nå at lære ret meget af landet og dets seværdigheder at kende, men alligevel stor nok til, at det også er muligt at finde fred og ensemhed.

For den, der vil feriere bil-ligt, er der 35 godkendte *campingpladser*, hovedsageligt ved de større byer og de mest søgte feriesteder. Kommer man i de mere „vildsomme“ egne, slår man bare teltet op, hvor man har lyst, og det er ikke privat jord.

Af *vandrehjem* har den svenske turistforening 17, hvoraf de fleste har familie-rum. Disse vandrehjem er åbne for alle, uanset befor-dringsmiddel, og overnatning koster i sommertiden 3,50 sv. kroner, hvis man har vandrekort, eller 5,50 sv. kr. Blandt

disse STF-vandrehjem findes Skandinaviens sikkert mest pompøse. Det er indrettet i en af fløjene i *Glimmingehus* mellem Ystad og Simrishamn.

Glimmingehus er en frygt-indgydende borg fra 1400-tallet – en næsten uindtagelig pindsvinestilling i granit. Borgen er et af de fem skånske slotte, hvortil der er offentlig adgang. De fire andre er: *Svaneholm* mellem Malmø og Ystad, *Kristinehof* i Linderödsåsen, *Bäckaskog* slott ved Ivösjön på grænsen til Blekinge samt *Bosjökloster* ved Ringsjön.

Hvis man vil have god orientering under en ferietur i Skåne, kan anbefales den svenske turistforenings bog *Vad skall jag se i Skåne?* (9,50 sv. kr.) og den svenske generalstabs kort over Skåne 1:150.000 (9,50 sv. kr.). Er man lystfisker, giver *Fiske-främjämets årsbok* (17 sv. kr.) alle tænkelige oplysninger om fiskemuligheder, afgift, bådleje m. m. for hvert eneste vandløb og hver sø.

-derfor er der bedre træk i Cecil...!

Cecil er altid ensartet rullet...!

-og så kan man smage den gode tobak i Cecil...!

En lille pause... en hyggelig sludder... ild på en Cecil: den er altid perfekt rullet af fyldige, mættende blended-tobakker...

...så er der tid til en Cecil

SKANDINAVISK TOBAKSKOMPAGNI

ANVA I AALBORG OG I HJØRRING

ANVA

KØBENHAVN

AALBORG

HJØRRING

SENEST 1. marts næste år sættes *Anva*-skiltet op over indgangene til de to magasiner i Aalborg og i Hjørring, der hidtil har båret navnet *Stilman*. Dermed er der taget skridt til dannelsen af en kæde af *Anva*-magasiner, idet planerne også tager sigte på siden hen at oprette *Anva*-magasiner i Århus såvel som i Odense.

Stormagasinet *Anva* på Vesterbro i København, der således nu vil sætte knopskud ud over landet, er med omkring 75 millioner kroners omsætning (i indeværende år) et af de store københavnske magasiner. HB og FDB foruden en række sjællandske brugsforeninger ejer i fællesskab *Anva*, hvor omkring 500 medarbejdere er beskæftiget – et tal, der stiger ganske betydeligt i den nu foranstående julesæson.

De to *Stilman*-magasiner, der fremtidig skal hedde *Anva*, har tilsammen en årsomsætning omkring ti millioner kroner. Hidtil har disse magasiner været led i den selvstændige *Stilman*-kæde, som altså nu opløses. De resterende seks *Stilman*-magasiner (i Varde, Skive, Randers, Horsens, Vejle, Kolding) indgår ikke i *Anvas* planer om magasiner uden for København. For sit eget vedkommende har *Anva* siden 1957 drevet magasin *Norita* i Holbæk som et datterselskab, hvis leder er *Anvas* direktør *Henry Pedersen*.

KINESISKE JOURNALISTER PÅ BESØG

En pressedelegation fra den kinesiske folke-republik aflagde for nylig besøg i FDBs hovedkontor som et punkt i programmet for delegationens studier her i landet. Delegationen omfattede en radioreporter (yderst til venstre i billedet) og to journalister (nr. 2 og 3 fra v.) fra landets største blade, samt det kinesiske nyhedsbureaus korrespondent i Stockholm og en tolk fra den kinesiske ambassade i København (t. h. i bill.) I FDB tog kontorchef Aage Bo imod og ses herover (nr. 2 fra h.) blandt gæsterne, for hvem han fra hovedkontorets balkon udpeger enkelt-hederne i FDBs store kompleks i Hersted-vester. Foruden de kinesiske gæster deltog redaktør Knud Plouggaard fra Udenrigsministeriets presse- og informationskontor.

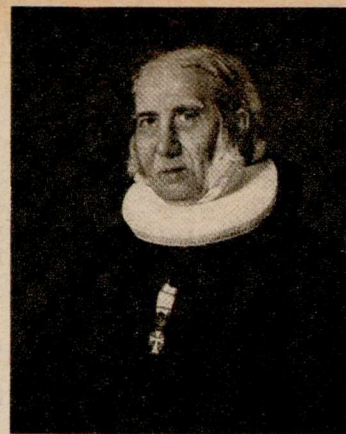
Peder Als: Admiral Frederik Christian Kaas. 1752 (78 × 62). Det nationalhistoriske Museum på Frederiksborg.

C. W. Eckersberg: (Ifølge en tvivlsom tradition) Portræt af Anna Maria v. Uhden, f. Magnani (Thorvaldsens elskerinde). 1814. (31 × 21,5). Den Hirschsprungske Samling.

Christen Købke: Portræt af en gammel bondekone. 1832. (30,5 × 26,7). Randers Museum.

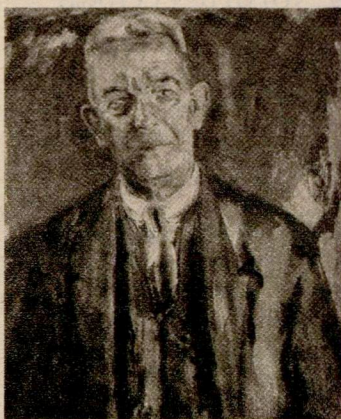
C. A. Jensen: N. F. S. Grundtvig. 1843. (66,5 × 52,5). Den Hirschsprungske Samling.

P. S. Krøyer: Dr. Georg Brandes som foredragsholder. 1902. (97 × 78). Det Nationalhistoriske Museum på Frederiksborg.

Anna Ancher: Bedstemor underholdes. 1902. (55 × 52,5). Ribe Museum.

Sigurd Swane: Portræt af komponisten Carl Nielsen. 1931. (63 × 52,5). Fyens Stiftsmuseum, Odense.

Olaf Rude: J. W. Larsen. 1948. (99 × 79,2). Fyens Stiftsmuseum, Odense.

DANSK KUNST GENNEM 200 ÅR

DENNE sides billeder er en række af dansk malerkunsts fornemste portrætter gennem to hundrede år. Men samtidig viser billederne noget mere, for de giver indtryk af malerkunstens varierende udtryksform i det samme tidsrum. Billedgengivelserne er hentet fra den kalender, der ved årsskiftet 1965/66 vil blive anvendt af mange brugsførere som nytårshilsen til deres medlemmer.

Fra år til år skifter denne kalender tema. I år præsenterer den et udvalg af dansk malerkunst gennem 200 år, hvis originaler findes på en række kunstsamlinger i København og i provinsen.

Der er megen god kunst i vore købstæders kunstmuseer, men aldrig før har dette været fremhæ-

Aksel Jørgensen: Henrik Kauffmann, ambassadør. 1952. (100,2 × 78,5). Det Nationalhistoriske Museum på Frederiksborg.

Thorvald Hagedorn-Olsen: »Dagny«. 1937. (100 × 75). Kolding Kunstforenings samlinger på Koldinghus.

Henry Heerup: Portræt af min mor. 1943. (152 × 91). Kunstpavillonen, Esbjerg.

vet så smukt, som det netop sker i brugsens kalender 1966. Gengivelser af malerier af Eckersberg, Ancher, Larsen Stevns og andre store kunstnere lige frem til vor egen tids malere med deres „abstrakte“ udtryksform smykker selve

kalendersiderne. Men der er mere endnu. Indsat i kalenderens letforståelige tekstafsnit om malerkunstens udvikling her i landet, findes en lang række illustrerende små gengivelser af god kunst.

Det er lektor Axel Ro-

sendal, som har skrevet teksterne og har udvalgt kalenderens billeder efter et studium af indholdet i vore provinsmuseer, hvoraf femten er repræsenteret – foruden seks københavnske samlinger. Reklame-tjenesten for danske An-

delsselskaber har forestået den rent tekniske fremstilling af kalenderen, som uden tvivl vil glæde og smykke i mange hjem, der nu ved årsskiftet vil få den som nytårshilsen fra deres brugs eller på anden måde.

Brugsforenings- bevægelsens opgaver i fremtiden

30. NOVEMBER

Åbning af kongressen

Velkomst ved FDBs formand. – Valg af 2 dirigenter. – Valg af resolutionsudvalg på 7 medlemmer. – Valg af 4 stemmetællere.

Konkurrenceforhold og forbrugervilkår på fremtidens marked

1. *Hvilket behov har forbrugeren for lovgivningsmagts beskyttelse?* Ved handelsminister *Lars P. Jensen*.

2. *Fremtidens konkurrencesituation: Plusser og minusser for forbrugeren.*

En estrade-diskussion mellem en nationaløkonom (prof. *Poul Winding*), en reklamemand (dir. *R. Teiner Svendsen*), en forbrugerredaktør (kontorchef *Helle Munch-Pedersen*) og en repræsentant for monopoltilsynet (dir. *Niels Banke*).

3. *Hvad sker der med familiens husholdningsbudget i de næste 15 år?* Ved professor *Arne Rasmussen*.

DAGSORDEN FOR

1. BRUGSFORENINGS-KONGRES

30. november–2. december

i Falkonercentret, København

1. DECEMBER

Brugsforeningsbevægelsens opgaver i fremtiden

1. *Fremtidens butiksstruktur.* Ved underdirektør *Poul E. Jakobsen*.

2. *Stordrift, organisation og økonomi.* Ved direktør *F. Metzlaff*.

3. *Hvordan kan demokratiet fungere i en stor organisation?* Ved direktør *Kaj Nielsen*.

4. *Dividende eller nettopriser.* Ved kredsrepræsentant *Alfred Kristensen*.

5. *Hvor langt er vi nået på vejen til Danmarks Brugsforening?* Ved *P. Nyboe Andersen*.

6. *Samlet debat om brugsforeningsbevægelsens opgaver i fremtiden.*

(Punkt 3, 4, 5 er diskussionsoplæg til debatten).

2. DECEMBER

Fortsat debat om brugsforeningsbevægelsens opgaver i fremtiden

Forslag til og afstemning om eventuelle resolutioner.
Afslutning.

Se bare her! en stor lettelse - også for Dem

enestående
SØLV
plejemiddel

**6-10 GANGE LÆNGERE
BLANKT
SØLVTØJ**

Sterlings sølvpudsemidler anbefales af:

GEORG JENSEN & WENDEL

Kongelig Hofleverandør

RUSTFRI

**Barberbladet, De kan lade sidde i barbermaskinen
i over en uge, - som ikke skal tørres af, - og som hver dag
er lige behageligt og ny-skarpt!!!**

Man kan spørge, »er det nu ikke blot tomme påstande?« ... NEJ! Alle, verden over, der er begyndt at bruge det rustfri SILVER Gillette barberblad, kan bekræfte, at det er et epokegørende, helt enestående behageligt langtids-barberblad ... og desuden findes der en rent saglig forklaring på dette.

Hvorfor?

Rustfri SILVER Gillette er slebet af en helt ny stållegering, indehol-

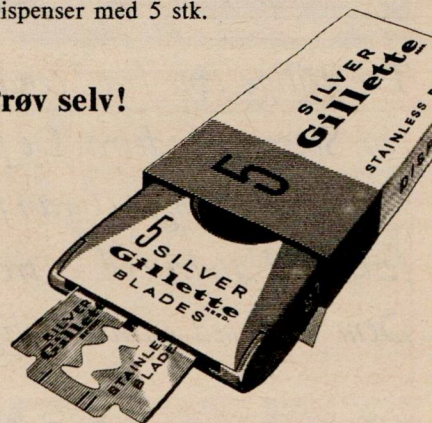
dende »hårde« krom-karbid molekyler. Derfor er selv det strideste skæg langt længere om at nedbryde dets skarphed. - Og den skarpe æg er »plastic-coated« - d. v. s. belagt med en uendelig tynd plastichinde. Derfor snitter bladet sig ikke vej gennem skægstubbene som almindelige barberblade, men glider fløjlsblødt frem gennem hele skægget.

En 2000-gange forstørrelse viser det - og hvad vigtigere er - **DE** føler det - så vidunderligt behageligt!

Rustfri SILVER Gillette må *ikke* tørres af! Skal blot skylles af i maskinen under hanen, hvilket kun gør brugen endnu nemmere ...

Dispenser med 5 stk.

Prøv selv!

Nyt stål - rustfri - plasticbehandlet!

TRE BERØMTE AMBASSADØRER

Tre dejlige vine fra Svendborg Vinkompagni: Portvin, Sherry, Madeira. De passer ind i ethvert selskab: sammen med bogen, foran fjernsynet eller ved den gode fest. Med andre ord — tre fine herrer, De kan bygge Dem med ved enhver lejlighed! Fl. à 3/4 l. 19,50

BRUGSEN

VI MØDES I BRUGSEN OG FÅR DEL I DIVIDENDEN

+ EEN

Hvis De trænger til hygge og festlig afslapning: den mousserende FEST AMBASSADOR er en dejlig drik og så rimelig i pris, at De kan tillade Dem lidt luksus.

FEST AMBASSADOR, Vin mousseux, 3/4 l 13,50

